

ԶՕՐ. ԼԱՇՈՒՏ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ԸՆԴՈՒՆԵՐԸ ԵՐԿԻՐԸ ՅՈՒՋՈՂ ԸԱՐՅԵՐԸ

Նախագահ ԿՕՐ. Ըմիլ Լախուտ երեկ ընդունեց խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պրորին: Անելի քան երկու ժամ տևած հանդիպումին էտոք յայտարարություններ չկատարուեցան, իսկ նախագահական պալատի լրատուական գրասենյակին հաղորդագրությունը ըստ, որ քննարկուած են ընդհանուր հարցերը: Պրորի միայն ըստ, որ բարի վերադարձ մաղթելով՝ ընդհանուր վարձագումները արծարծած է:

Միև կողմից, լրատուական աղբիւրներ հաղորդեցին, որ նախագահ Լախուտ իր այցելուներուն վերահաստատած է, որ բջիջային հեռաձայնի հարցին վերաբերել կառչած կը մնայ իր սկզբունքային կեցուածքին, թէ այս բնագաւառին հասոյթները Օգոստոս 31էն սկսեալ պետութեան գանձարկղին պէտք է հոսին, իսկ մնացեալ բոլոր մանրամասնութիւնները քննարկելի են իրեն համար:

Նոյն աղբիւրները դիտել տուին, որ Պրորի նախանցեալ գիշեր այցելած էր վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիի:

Նախագահ Լախուտ երեկ նաեւ ընդունեց նախկին փոխ վարչապետ Երեսփոխան Միշել

Նախագահ Լախուտ կ'ընդունի խորհրդարանի նախագահը

Մըրը, որուն հետ քննարկեց տեղական հարցերը՝ կեդրոնանալով տնտեսական վիճակին եւ վայն դարմանելու ճիգերուն վրայ:

Երիտասարդութեան եւ մարմնակրթութեան նախարար Սեպուհ Յովնանեան Ֆրանսիոս Երկիրներու Կազմակերպութեան անդամ երկիրներուն մարպախաղերու վարչութեան ընդհանուր քարտուղար Միշել Տարի հետ այցելեց նախագահ Լախուտի, մարպախաղերը 2009ին Լիբանանի մէջ կատարելու կարելիութիւնները:

Շար.՝ էջ 10

ՆԱԽԱԳԱՀ ՔՈՉԱՐԵԱՆ ԱՅՑԵԼԵՑ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԲԱՆԱԿՈՂ ՆԵՐՈՒՆ

Երեկ՝ Երկուշաբթի, 29 Յունիսի Պէյրուտի ժամով երեկոյեան ժամը 6:00ին, տեղատարափ անձրեւին ու կարկուտին տակ Հայաստանի նախագահ Ռոպէրթ Քոչարեան այցելեց Բիւրականի Հ.Մ.Ը.Մ. ՀԱՍԿի բանակայրը եւ շուրջ մէկուկէս ժամ տեւողութեամբ մնաց Համաշ.Մ.Ը.Մ.ական Է. Բանակումին մասնակցող սկստուներուն հետ:

Նախագահին ներկայութեամբ տեղի ունեցաւ Քոչարեանի արարողութիւնը, որմէ ետք Ռաֆիք Կէօփօղլանեան բարի գալուստ մաղթեց անոր եւ ըստ, որ Հայաստանի Հանրապետութեան Հ.Մ.Ը.Մ.ի մէջ ունեցաւ Կեդրոնական վարչութեան կողմէ նախագահ Քոչարեանի այցելութիւնը ողջունեց ժիրայր Սարգիսեան:

Դրօշակի արարողութեանը տեսարան մը

Նախագահ Քոչարեան իր կարգին ողջունեց Հայաստանի Սփիւռքէն Հայրենիքի մէջ Համաշխարհային սկստուները եւ անդրադարձաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի ունեցած կարեւոր դերակատարանը կրկին: Ան անդրադարձաւ Հայաստան - Սփիւռք գործակցութեան եւ ըստ, թէ այս փողկապը եւ անիկա բանակումին կայացուցած շարունակեցին մէջ գործնական քայլ մըն է այդ ուղիով Քոչարեանը:

Ան իր տպաւորութիւնները արձանագրեց յուշատետքներով: Այս պահուստի տրուեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի փողկապը եւ անիկա բանակումին կայացուցած շարունակեցին մէջ գործնական քայլ մըն է այդ ուղիով Քոչարեանը:

Շար.՝ էջ 2

ԱԿՆԱՐԿ ՊԵՅՐՈՒԹ - ԲԻՒՐԱԿԱՆ

Երեկ, Պէյրուտի ժամով երեկոյեան ժամը 6:00ին Հայաստանի նախագահ Ռոպէրթ Քոչարեան այցելեց Հ.Մ.Ը.Մ.ի բանակայրը, Բիւրական, ուր սփիւռքահայ զաղութներէն եւ հայրենիքէն հաւաքուած 550 Հ.Մ.Ը.Մ.ականները առիթը ունեցան ծանօթանալու հանրապետութեան նախագահին եւ կրօնցելու անոր հետ: Լիբանանէն բանակումին մասնակցող 59 Հ.Մ.Ը.Մ.ականներու ծնողները, ինչու չէ նաեւ լիբանանահայ զաղութներ շատ-շատեր, ակնդէտ պիտի հետեւէին Հայաստանի հեռատեսիլի կայաններուն, հաղորդակից դառնալու համար հանրապետութեան նախագահին եւ իրենց պատկերներուն միջեւ կայացած հանդիպումին: Այդպէս չեղաւ սակայն. Հայաստանի հեռատեսիլը ուղիակի չպատկերասփռեց Սփիւռքի համար մեծ նշանակութիւն ունեցող այս իրադարձութիւնը:

Լիբանանահայ Հ.Մ.Ը.Մ.ականներու մեկնումին ի վեր, «Ազդակ» օրը օրին կ'արձագանգէ Բիւրականի ծրագիրին՝ սկսելով անոնց «Շաղկոյեան»ի հաւաքէն: Հաղորդակցութեան պանակայն միջոցներով «Ազդակ»ի խմբագրական կազմը առօրեայ հերթականութեամբ կը շարունակէ կապ պահել Բիւրականի հետ եւ օրը օրին լրատուութեան ծամրով Բիւրականի մթնոլորտին հաղորդ պահել իր ընթերցողները:

Հ.Մ.Ը.Մ.ականները Երեւան տանող հայկական օդանայր Լիբանան կը բերէր հայրենիքէն դաշնակցական ուսանողութեան եւ երիտասարդութեան ներկայացուցիչներ, որպէսզի մասնակցէին Հ.Յ.Դ. ԼԵՄԻ կազմակերպած Ջաւախքի նուիրուած խորհրդածոյցով-սեմինարին, որուն կը մասնակցէին նաեւ Միշել Արեւելքի երիտասարդական եւ ուսանողական միութիւններու ներկայացուցիչները: Մինչ Բիւրականի մէջ տեղի կ'ունենար համաՀ.Մ.Ը.Մ.ական բանակումին բացումը, այստեղ ձեւարանի «Վասպուրական» սրահին մէջ, նոյն օրերուն տեղի կ'ունենար Ջաւախքի նուիրուած խորհրդածոյցով-սեմինարի բացումը: 50 ուսանող-երիտասարդներ առիթը կ'ունենային նախ ծանօթանալու ջաւախքահայութեան իրավիճակին, քննարկելու տեղւոյն երիտասարդութեան հետ կապ հաստատելու, ինչպէս նաեւ ջաւախքահայութեան վերաբերելով ծրագիրներ մշակելու կարելիութիւնները:

Ե՛ւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի բանակումը, ե՛ւ ԼԵՄԻ խորհրդածոյցովը հայրենիքին հետ երիտասարդական կամուրջներ ստեղծելու ամէնէն գործնական միջոցառումներ են անկասկած: Կր մնայ մաղթել, որ հայրենիքի նկատմամբ ե՛ւ հաւաքական մեկնումներու ե՛ւ հիւրընկալող ձեռնարկներու նախաձեռնութիւնները բազմաձայն, որպէսզի առաւել եւս ամրանայ լիբանանահայ զաղութ-հայրենիք արդէն իսկ հաստատուած կամուրջը:

Մեր միութիւնները հայրենիքէն հեռու տարիներ շարունակ, ազգային դաստիարակութեան ծամրով յատուկ կապ մատրում տուած են ու կը շարունակեն տալ իրենց շարքերուն մէջ համախմբուած երիտասարդութեան: Հանրապետութեան նախագահին այցելութիւնը Բիւրական այս իրողութեան գնահատականն է անկասկած:

«Ա.»

Ե. ՄԻՈՒԹԻՒՆ – ԹԵՀՐԱՆ ԅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՐԳԵԼԱԿՈՂ ԽՈՉԸՆԴՈՏՆԵՐ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻՆ

Կ'ԸՍԵ ՍՈՒԱՆԱ

Երոպական Միութեան արտաքին քաղաքականութեան պատասխանատու Խալիէ Սոյանա երեկ յայտարարեց, որ Իրանի դիրքորոշումը՝ Միշել Արեւելքի տազնապին վերաբերելով, եւ անոր ենթադրելով պիտի մտածուէր լուրջ խնջնդոտներ են Երոպական Միութիւն – Թեհրան յարաբերութիւններուն դիմաց:

Սոյանա կը տեսակցի նախագահ Խալիէին հետ

Սոյանա երեկ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Իրանի արտաքին գործոց նախարար Քամալ խարպիի հետ: Խորհրդակցութիւններուն առանցքը հանդիսացան Թեհրան – Երոպական Միութիւն յարաբերութիւնները, Միշել Արեւելքի տազնապին միջազգային ահաբեկչութեան դէմ պայքարը եւ Աֆղանիստանի կացութիւնը:

Միացեալ մամլոյ ասուլիսի մը ընթացքին Սոյանա նշեց, որ Երոպական Միութիւն – Իրան յարաբերութիւնները երբեք չեն լինուած:

Շար.՝ էջ 9

ՈՒՔՐԱՆԱՍ. ՕԴԱՆԱՄԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ ԲԱՆԱԿԸ ՈՃԻՐ ՄԸ ԳՈՐԾԵՑ

Կ'ԸՍԵ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՏԱԽԱՉԸ

Ուքրանացի դատախազներ երեկ զինուորական դեկորացիաներու եւ օդաչուներու անփութութիւնը այսպէս խնայեցին՝ ըսելով, թէ անիկա պատճառած է շարքաւորներին ռազմական օդանայր մը ջախջախումը, որ 83 զոհ եւ աւելի քան 100 վիրաւոր խլած է:

Նախագահ Լէոնիդ Քուչմա Երկուշաբթին ազգային սուգի օր հռչակած էր: Մինչ ուքրանացի երեկ կ'ազօթէին զոհերուն համար, ընդհանուր դատախազ Սվիսլոսլաւ Փիսքուն կը յայտնէր, որ օդաչուներուն հրամանատարները անոնց «սխալ պարտականութիւն» տուած են՝ նկատի չունենալով ապահովութեան անհրաժեշտ նախազգուշացումները:

Յաւելեալ ողբերգութիւնները կանխարգիլելու նպատակով՝ իշխանութիւնները դիմած են կարգ մը քայլերու: Պաշտպանութեան նախարարութիւնը արգիլուած է զինուորական բոլոր թռիչքները, բացի օդուժի համար անհրաժեշտ թռիչքներէն: Կատարուած են ձերբակալութիւններ՝ ընդհանուր դատախազին հրահանգով: Ժողովուրդը անհրաժեշտ նախազգուշացումները, որ Շարթ օր պաշտօնազրկուած էր, ինչպէս նաեւ բարձրաստիճան այլ զինուորականներ, որոնք ամբաստանուած են, անփոյթ ըլլալու յանցանքով:

Քուչմա պաշտօնազրկուած է նաեւ պաշտպանութեան առժամեայ նախարար Փեթրօ Շուլիպը: Մեկնաբանները համարած են, որ օդանային ցուցադրութեան ճանդիտ տեսներուն պէտք չէ արտօնուէր, որ օդանայնու թռիչքի ճամբուն տակ նստէին կամ կանգնէին: Անոնք կ'ըսեն, որ ջախջախուած «Սու - 27» տիպի օդանայնու շափազանց ցած էր կը թռչէր արկածին պահուն:

(ՌՈՅԹԸՐԸ)

ԼԵՈՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՏԱԳԱՊ

ՔՈՉԱՐԵԱՆԻ ԵՒ ԱԼԻԵԻՆ ԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵԻ՝ ՀԱՆԴԻՊՈՒՍ

Երեկ Փրակայի մէջ սկսաւ Լեոնային Ղարաբաղի տազնապին խաղող լուծման գործընթացին մէջ Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի նախագահներու անձնական ներկայացուցիչներ՝ Թաթուլ Մարգարեանի եւ Արաք Ազիմովի հանդիպումը: Ասիկա երկրորդն է երկու երկիրներու արտաքին գործոց փոխ նախարարներուն միջեւ: Առաջինը կայացած էր անցեալ Մայիսին, դարձեալ Փրակայի մէջ:

Բանակցութիւնները, որոնց կը մասնակցին նաեւ ԵԱՀԿի Մինսքի խմբակի նախագահները, կը գումարուին դռնփակ:

Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան բանբեր Զինկի Աղաջանեան «Ինթերֆաքս» լրատու գործակալութեան յայտնեց, որ նման հանդիպումներ կ'երաշխարհորեն Լեոնային Ղարաբաղի տազնապին խաղող լուծման վերաբերելով բանակցային գործընթացին շարունակականութիւնը: «Այս հանդիպումները կը միտին թափ տալ բանակցային գործընթացին, արծարծել այն հարցերը, որոնց շուրջ նախագահները հասած են ընդհանուր համաձայնութեան, եւ քննարկել մարմանակցութիւնները», նշեց Զինկի Աղաջանեան:

Մարգարեան – Ազիմով բանակցութիւնները պիտի շարունակուին այսօր:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՆՁՅՈՂ ԲԱՆԱՉԵԻ ՄԸ ԿԸ ԵՐԿԱՅԱՑՈՒԹԻՒՆ ՄԻԱՅԵԱԿ ԵՆԱՆ ԳՆԵՐՈՒ ԾԵՐԱԿՈՅՑԻՆ

Ամերիկայի Հայ Դատի Յանձնախումբը տեղեկացուց, որ Միացեալ Նահանգներու Ծերակոյտին ներկայացուած է Հայկական Յեղասպանութիւնը ճանչցող բանաձեւ մը: Միացեալ Նահանգներու կողմէ ՄԱԿի Յեղասպանութեան Կանխարգիլման եւ Դատաւարութեան Ուխտի որդեգրման 15 ամեակին առնչուող S. Res. 307 բանաձեւը, ներկայացուած ծերակոյտական Ռոպրթ Թորիչելիի կողմէ, կ'ընդգծէ, թէ տասնհինգ տարի առաջ ՄԱԿի

Շար.՝ էջ 2

Foot Comfort - 40% - Comfort shoes at comfort prices

Mister Shoes

Berg ecco

Mister Shoes

Autostade Jounieh, Haret Sakhr Tel.: 09/ 918 372

(ՌՈՅԹԸՐԸ)

ՎԱՆԵՐՈՒ ՍԵՓԱԿԱՆԱՏԵՐԵՐԸ ՍԿԱՆ ԳԱՆՁԵԼ ԸՆՏՈՒՑՈՒՄԵՐԸ

ԺԵՄԱՅԵԼԻ ԲԱՐԵԿԱՐԳՉԱԿԱՆ ՀԱՐԺՈՒՄԸ ՊԱՏԿԵՐԱՍՓԻՌՈՒՄՆԵՐ Ե

ՊԵՐՐԻ ԿԱՇԽԱՏԻ ԼՈՒԾԵԼ ԲԶԻԶԱՅԻՆԻ ԿԱՐՅԸ

Կ'ՐՍԵ Ք. ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

Խորհրդարանի նախագահ Նեպոլիտ Դրրի երկնային լուսարարեց, որ ոչ մէկ ճիգ պիտի չի նայէր նախատեսելու համար բջիջալիս հետաձայնի հարցին ստեղծած տագնապի լուծումը:

ՍԶԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ ԱՅԻ ՔԱՆՍՈ ԵՐԵՂ խորհրդարանի նախագահին հետ տեսակցելիս հարցին հարցին լուծումն համար անհրաժեշտ հաղորդակցութիւնները կ'ունենայ առընչութիւն ունենող կողմերուն հետ:

«Կարելի է արդարացնել բջիջալիս հետաձայնի հարցին անլոյծ մնալը, որովհետեւ այս մասին տարակարծութիւնը վնաս կը պատճառէ երկրին շահերուն, մասնաւոր զայս տեսնական է նրամական դժուար պայմանները յայտնի են բոլորին, և լուրջ աշխատանք կը տարուի գումարելու Լիբանանի նուիրատու երկրներու և կազմակերպութիւններու Փարիզ-2 ժողովը, ըսած է Պրրի:

Ան դիտել տուած է, որ տարակարծութեան շարունակութիւնը կը տկարացնէ Լիբանանի դիրքը և կարողութիւնը՝ դարձանելու տնտեսական և դրամական տագնապներ և ստանալու արտաքին օժանդակութիւններ:

Քանսո նախատեսեց, որ նախարարաց խորհուրդին վճռական նիստին առաջ գոյանայ բոլորին համար ընդունելի տարազ մը, մանաւանդ որ ոչ ոք փակած է երկխօսութեան դուռը և հարցին քննարկումը, և անոր շուրջ խորհրդակցութիւններն ու երկխօսութիւնը կը շարունակուին: «Որքե՛ն լուծում երկխօսութեան արդիւնք է, և երկխօսութիւնը արդէն սկսած է», դիտել տուաւ նախարար Քանսո:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ...

Շարունակուած Ա. Էջն

1998ի վերոնշեալ պայմանագիրի որոշումը Միացեալ Նահանգներուն կողմէ, աներկայեցի ժողովուրդին սկզբունքային դիրքորոշում էր, երաշխաւորելու, որ «Հրեական Ողջակիցութիւն, Հայկական Յեղասպանութեան, Քանցուկայի և Ռուսական շեղասպանութիւններու և այլ շեղասպանութիւններու դատերը պէտք է օգտագործուին, ապագային արգիւյելու համար նոր շեղասպանութիւններ»:

Ամերիկայի Հայ Դատի Յանձնախումբի գործադիր տնօրէն Արամ Համբարեան որոշումը բանաձեւը և կոչ ուղղեց զօրակցի անոր: «Իրեւն ամերիկահայեր և իրեն հայկական Յեղասպանութեան ծողողարած հայերու պաշտպաններ, մեր բարոյական պարտականութիւնն է մեր կարելին ընել կանխարգիւյելու համար որքե՛ն ժողովուրդի շեղասպանութեան ենթարկուիլը», ըսաւ Համբարեան:

Շերակոյտի ներկայացուած S. Res. 307 բանաձեւը յատկապէս կ'ընդգծէ, թէ հակառակ անոր, որ միջազգային ընտանիքը համակարծիք է շեղասպանութեան նկատմամբ, «անցեալի շեղասպանութիւններու ուրացումը կը շարունակուի, և հայաւարտը անմեղ մարդիկ կը շարունակեն զոհ դառնալ շեղասպանութեան: Բանաձեւը փոխանցուած է Շերակոյտի արդարադատութեան յանձնաժողովին և հաւանաբար փոխանցուի նաեւ արտաքին յարաբերութիւններու յանձնաժողովին:

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

●Տիգրան Արապեանի մահուան քառասունըքն առիթով, Աֆարեան ընտանքը 50,000 լ.ռ. Ազգային Աքսոր Գասարճեան վարձարանին:

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

●Երրի Հասարակական Կարօ խանձեանի նշանախօսութեան առիթով, Սաաթեան ընտանքը 100\$, տեր և տիկին Սարգիս Թոփրագճեան 30 \$, տեր և տիկին Ռուբէն Սիլախեան 50,000 լ.ռ. ԲԱՄԼԻ Մերանցիցի:

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

●Յովհաննէս Սանճիկեանի մահուան առիթով, տեր և տիկին Նշան Պասմաճեան 50 տոլար՝ Լիբանանի Քեսապցիներու Ուսումնասիրաց Միութեան:

ԿՈՒԴՈՒԻՆ

●Վարպետ ոսկերիչներ (ստեղծեր): ԿճՆ. 01 - 268361:

ՀԱՅ ԳԱՏԻ ՖՈՆԾԻՆ

●Յովհաննէս Սանճիկեանի մահուան առիթով, Տր և տիկին մեր Վահէ Սոլսեան 100 \$ Տր և տիկին Նշան Պասմաճեան 50 \$

ՄԱՀԱԶԴ

- Տիկին Միւրի ինչիկեան
- Տէր և տիկին Նշան ինչիկեան և զաւակուրէնք
- Տէր և տիկին Պասիլ Պասիլ և զաւակուրէնք
- Տէր և տիկին Էլի Անաթեան և զաւակուրէնք
- Տէր և տիկին Ժաք ինչիկեան և զաւակուրէնք
- Օրդ. Սոնիա ինչիկեան
- Տէր և տիկին Հրակ Ոսկերիչեան և զաւակուրէնք
- և Համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց ամուսնոյն, Հօր, եղբոր, Հօրեղբոր, մօրեղբոր և Հարազատին՝

ԱԻՏԻՍ ԽԱՉԻԿԵԱՆԻ

(Ծնեալ՝ Կիպրոս, 1922ի)

մահը, որ պատահեցաւ Կիպրոսի, 28 Յուլիս 2002, երկուրեւ ժամը 9:00ին, Պէյրութի մէջ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Յուրանակարգութեան արարողութիւնը կատարեցաւ Երկուրեւթի, 29 Յուլիս, կէսօրէ ետք ժամը 4:00ին, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Պերճ Համուտի Ազգային գերեզմանատունը:

●Ներկայ ընդունիլ իրեն մահապոյ: ●Յաւակցութիւնները կ'ընդունուին հանգուցեալին բնակարանը՝ Ռապուէ, «Մըրիայ» հիւանդանոցին դիմաց, Երկուրեւթի 29, Երեքշաբթի 30 և Չորեքշաբթի 31 Յուլիսին:

ՍԶԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ ԸՆԴՀԱՆՈՐ Համարաշնակցութեան նախագահ Ղասսան Ղարն երկն տուաւ մամլոյ ասուլիս մը, որուն ընթացքին յայտարարեց մալուրով բանող փոխարամիչներուն արգիլման օրէնքին և այս հատուցումներուն վճարման որոշումին առնչութեամբ գործադրութեան եղանակը:

«Մալուրով բանող այն ինքնաշարժի տերը, որ արդէն պենպիւնով բանող շարժակ պետեղած է, կրնայ հատուցումի դիմումագիր ստանալ սենտիքաներու կեդրոնատեղիներին, մինչ արդէն դիմում ներկայացուցածներու վճարումները պիտի սկսին վաղը (այսօր): Իսկ մինչ կը վերաբերի վաներու սեփականատէրերուն, ապա վաղը (այսօր) պիտի սկսի անոնց երկու միլիոն լ. ոսկիի վճարումը, իրեն հետագային գանձելի հատուցումն առ հաշիւ գումար», ըսաւ Ղարն:

Ան հերքեց այն տեղեկութիւնները, թէ պենպիւնով բանող շարժակները սպառած են շուկային և մնացեալներուն գիները բազմապատկուած են: «Յարը 800 վան պենպիւնով բանող շարժակ պետեղած են և հատուցում ստանալու դիմում ներկայացուցած են», ըսաւ Ղարն:

Ղարն բացատրեց, որ հատուցումները 2էն 5,5 միլիոն լիբանանեան ոսկիի միջեւ են, իսկ փոքր պատերու սեփականատէրերը ունին ընտրանքներ. կամ՝ հատուցումը

գանձել և մալուրի փոխարէն պենպիւնով բանող շարժակ պետեղել, կամ ալ վանի փոխարէն կարմիր թիւով և պենպիւնով բանող պարզ ինքնաշարժ (սերվիս) գործածել՝ ստանալով չորս միլիոն լ. ոսկի. իսկ երրորդ ընտրանքը՝ դիրքին պայմաններով 50 միլիոն ոսկիի դրամական փոխառութիւն ստանալ իր վանը ուրիշով մը փոխարինելու համար, և վերջին ընտրանքը՝ վանը պայն ծախած ընկերութեան վերադարձել՝ կորսնցնելով վանի սպառումին գումարը:

Մամլոյ ասուլիսին ներկայ էին վաներու սեփականատէրեր: Անոնք բարձրաձայն քննադատութիւններով ընդմիջեցին Ղարնի խօսքը, ապա հարցապարտեցին համարաշնակցութեան նախագահը: Անոնք մերժեցին այս լուծումը, որ իրենց դատը կը լուծէ, ի նպաստ մալուրով բանող մեծ օթոպիւսներու ընկերութիւններուն: Անոնք Ղարնը անբաստանեցին վաներու սեփականատէրերուն դէմ նիւթած այս դաւին մեղսակից ըլլալու յանցանքով:

Ղարն պատասխանեց, որ մալուրը բացարձակապէս անընդունելի է: «Ճիշդ է՝ որ մեր դատը արդար է, բայց մենք ձեզի հատուցում ապահովեցինք և սակէ աւելին չեն կրնար ընել», ըսաւ Ղարն՝ աւելցնելով, որ «եթէ այդ հատուցումը մեր հաշուոյն չի գար, մի՛ գանձէք պայն»:

ՆԱԽԱՐԱՐ ՔԸՐՏԱՀԻԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ՝ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ

Արդարադատութեան նախարար Սամիր Ժարրի հրապարակած հաղորդագրութեան իրեն պատասխան, երկն երեկնայի հաղորդակցութեան միջոցներով, նախարար Ժան Լուի Քրրտահի հրապարակեց այլ հաղորդագրութիւն մը, որուն մէջ շեշտեց, որ թիւ 393 օրէնքը, որ միաժամանակ կ'ընդգրկէ նուա-

չընաներ տալ ներդրումներ կատարողներուն, բջիջալիս հետաձայնի հաստատութիւններու ապագե-տականացման մասին:

Նախարարը ասեց, որ թեմա մէջ նշուած է նաեւ, որ Քրրտահի երկն նախարարաց խորհուրդի ընդհատանքին, որովհետեւ նշեալ գործընթացը կրնայ հակառակ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՔՈՉԱՐԵԱՆ...

Շարունակուած Ա. Էջն

դարձաւ Հ.Մ.Լ.Մ-ի երեք գագոյն եղբայրը:

Պաշտօնական բաժիրէն և նախագահութենէն քանակակալ շարժումը եւ ծանօթացու-րին մէջ եւ ծանօթացու-սկառտներու աշխատանքներուն:

Նախագահին այցելու-թենէն շուրջ երեք ժամ առաջ բանակավար այցելեց Միջազգային Սկառտական Գրասեն-եակի ընդհանուր քար-

ՍՏԱՑԱՆՔ

«ԱՆԱՒԱՐՏ ՓԱԿՈՒՄ» (Քառեակներ) Շերիքակ՝ ՇԱՇՊԱՆ Նիւ Եորք, 2002

ԿՈՒԴՈՒԻ

●Հաշուապահ օրիորդ մը, անգլերէն և համա-կարգի գիտնալը՝ պայման: ԿճՆ. 01-242549:

ԿՈՒԴՈՒԻՆ

●G. M. A. POP 84 հագուստի վաճառատունը կարիքը ունի փորձառու վաճառող օրիորդներու և երիտասարդներու, ինչպէս նաեւ՝ cashierի պաշտօնեայի մը: Դիմել՝ հեռ. 01-284746:

ՎԱՐՁՈՒ ԶԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

●Պուրճ Համուտ, Զա-ղաքապետարանի շէքերը, Յերանցիցի մօտ, 3րդ յարկ: ԿճՆ. 03 - 648916:

ԼՕԽ Ի «ՆԱՅԻՐԻ» ՄԱՍՆԱԾԻՎ ԱՆԴԱՍԱԿԱՆ Բ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈԿ Տեղի կ'ունենայ Երկուրեւթի, 5 Օգոստոս 2002, առաւօտեան ժամը 9:30ին, «Աղբալեան» ակումբի «Սերժ Թովմասեան» սրահին մէջ:

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ

«ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ» ԱԿՈՒՄԲԻ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ 25 ՕԳՈՍՏՈՍ 2002

Khabbaz-Orient Plus Travel & Tourism **Varna** Starting from 350\$ Including R/T ticket, 8 days bungalow, transfers, guides, Visa & taxes not included Cyprus 3 days 185 \$ Boat trip to Cyprus & Greece 380 \$ 01.900598, 901598 - 03.258336, 256254 www.orientplus.com

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ԴՊՐԵՎԱՆՔԸ

Նոր ՍԱՆԵՐՈՒ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Սեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան դարեւանքի տեսչութիւնը ուրախութեամբ կը յայտարարէ Լիբանանի թեմի հաւատացեալներուն, որ դարեւանքի յառաջիկայ ԿՏ. (73րդ) կրթական տարեշրջանին համար պիտի ընդունի նոր սաներ:

Սուտեղի արձանագրութիւններն ու ընդունուողները տեղի պիտի ունենան Սեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան դարեւանքի մէջ, Պիքֆայա, Երկուրեւթի մէջ, Կիպրոսի մէջ, ամէն օր ժամը 8:30էն 12:30:

Ներկայացող թեկնածուները պարտին ըլլալ երկրորդական ուսման ընթացքին մէջ եղողներ, աւարտած նախակրթարանի ուսումը, առնուազն վեցերորդ դասարանը և մերթըջացուած 13 - 14 տարեկանը: Զաջալերելի են յատկապէս մեծ տարիքով տղաքը՝ համալսարանական կրթութիւն ստացած կամ այդ հանգրուանին մէջ եղողները:

- Ներկայացող թեկնածուները պարտին իրենց հետ բերել՝
- 1.- Բարի վարուց վկայագիր՝ ծխատոք քահանայէն
- 2.- Հաստատագիր՝ դպրոցի տնօրէնութենէն
- 3.- Վերջին տարուան վիճակագրոյցը
- 4.- Բժշկական վկայագիր
- 5.- Անձնաթուղթի և ընտանեկան տաճար ապ-լի լուսապատճէնը
- 6.- Երկու գումար լուսանկար

Կոչ կ'ուղղենք մեր ժողովուրդին, որ դարեւանք ուղարկեն ուսումնապէս փայլուն, մեր եկեղեցւոյ և ժողովուրդին ծառայելու ատակ և կարող սաներ:

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ ԴՊՐԵՎԱՆՈՒՑ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՇՐՁԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ **ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ** ●Գեղարուեստական ճոխ յայտագիր Տեղի կ'ունենայ Կիրակի, 11 Օգոստոս 2002ի կէսօրուան ժամը 12:00էն սկսեալ, JEDOUDNA ճաշարանին մէջ, Պէյթ Սերիի մայրուղիին վրայ: Տոմսերը կարելի է ստանալ «Լ. Շանթ» կեդրոնէն, Պուրճ Համուտ, հեռ. 01-265899 և 249375:

ՍԱՄՈՒԷԼ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ «ՀԱՅՐԵՆԻ ԶԱԲՆՔ» ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱՆԱՂԵՍ Ցուցանալով կը տեւ 29 Յուլիսէն 1 Օգոստոս 2002, ամէն օր երկուրեւթի ժամը 6:00էն 10:00: ՀՐԱԵՐ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՕՄԻ ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ՝ ՈՉ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆԻՍ

Հայ Օգնության Միությունը կը ծանուցանե, թէ 19 Սեպտեմբեր 2002ին, Հայաստանի Առաջին փիլիսոփայական և Գեղարվեստական հոգևորականության կենտրոնի մէջ փոքր ժողովուրդի մասնակցությամբ կ'անցան հարցերի քննարկումները: Մէկ օր առաջ, 18 Սեպտեմբերին, Երեւանի «Կարէն Գեմիթեան» մարզադահլիճի մէջ, նախագահ Առաջին փոխնախագահի բարձր հովանավորութեամբ, ժողովուրդի փոխնախագահի ՀՕՄԻ Որբերու Խնամակալութեան Ծրագրի (Sponsor - A - Child) փաստաթուղթը:

Իբրեւ Միացեալ Նահանգներ հաստատուած կազմակերպչութիւն, ՀՕՄԻ Կեդրոնական Վարչութեան արեւմտեան Մարօ Միմասեան հաստատութեան, թէ Հայաստանի փարածքին կազմուած 50 մասնաճիւղերուն մէջ աշխատանքի լծուած 1000է աւելի անդամներով, դաստիարակման ենթ կործակցելու այլ ՈՎԿներու (NGOs) եւ հայրենի կառավարութեան հետ, հաստատական գիտակցութիւնը ստեղծելու եւ ծրագրերը յառաջացնելու՝ յանուն կիներու եւ մանուկներու բարօրութեան:

Այս առաջին քայլով, աւելցուց Մ. Միմասեան, օգնութեան ձեռք կ'երկարենք Հայաստանի եւ հիմը կը դնենք նաեւ օգտակար հանդիսանալու շրջանի այլ երկիրներուն:

Հայ Օգնության Միությունը դաշնային կ'անդամակցի Միացեալ Ազգերու Տնօրէնական եւ Ընկերային Ցանձնաժողովին (ECOSOC) շուրջ 18,000 անդամներով՝ 23 փարթեր երկիրներու մէջ: ՀՕՄԻ համահայկական փարթութեամբ ծրագրերը կ'իրականացնէ հոն ուր կարիքը կայ, Հայրենիքի եւ Սփիտքի փարածքին:

« ՀԱՅՐԵՆԻ ԶԱՄԽԵՔ » ՑՈՒՑԱՅԱՆԴԵՍԻ ԲԱՑՈՒՄ

Ցուցահանդէսէն տեսարան մը

Երէկ երեկոյան ժամը 8:30ին, Նշան Փայանձեան ձեւարանի «Վասպուրական» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Հ. Յ. Դ. ԼԵՄԻ «Հայրենի Զամխեք» մասնաճիւղին կողմէ կազմակերպուած Սամուել Կարապետեանի «Հայրենի Զամխեք» լուսանկարներու ցուցահանդէսի բացումը:

Բացման խօսքը կատարեց Հ. Յ. Դ. ԼԵՄԻ «Հայրենի Զամխեք» մասնաճիւղին Թալին Ալայանեան, որ ըսաւ, թէ ցուցահանդէսը լուսանկարներու ձեւով առիթ պիտի տայ աւելի մօտէն ծանօթանալու Չաւարի: Ան աւելցուց, թէ լուսանկարները դիտելէ ետք անկարելի պիտի ըլլայ հերքել անոնց հայկականութիւնը:

Ապա խօսք առաւ Սամուել Կարապետեան, որ խօսեցաւ պատմական Չաւարիի կանաչան շրջաններուն եւ անոնց պատմական - մշակութային յուշարձաններուն մասին: Ան ըսաւ, թէ հակառակ անոր որ պատմական Չաւարիը Հայաստանի մէկ ծայրը գտնուող գաւառ մըն էր, ան նոյնքան հարուստ է պատմական եւ մշակութային յուշարձաններով՝ որքան պատմական Հայաստանի կեդրոնական որեւէ գաւառ:

Ապա, իսկ ժողովուրդի ընդհանուր պատմութեան ընդմէջէն ան անդրադարձաւ Չաւարիի պատմութեան: «Չաւարիը այնքան հարուստ է մշակութային շերտերով, որ անոնցմէ իւրաքանչիւրը յատուկ ուսումնասիրութեան նիւթ է: Այս իմաստով»

Շար.ը՝ Էջ 9

ՆԱԽԱՐԱՐ ՔԸՐՏԱՀԻԻ ...

Շարունակուած 2րդ էջէն

նոր քարտուղարէն իմացած է արդարադատութեան նախարարութեան օրէնսդրական խորհուրդին թիւ 3 օրէնքի գործադրութեան, իսկ երկրորդը՝ 26 Յունիսին, որ կ'անդրադառնայ նուազորդի պայմաններու թղթածրարի պարզած օրինականութեան: Քըրտահի առաջինի պարագային լուրջ հարց դրաւ, որ ինչո՞ւ նախապէս փնթ անձամբ տեղեկ չեն պահած:

Հաղորդագրութիւնը նկատել տուաւ, որ նախարար Քըրտահի կարգ մը նկատողութիւններ ունի այս երկու ցուցմունքներուն մասին, որովհետեւ նուազորդի պայմաններու թղթածրարին օրինականութեան մասին հարցումները կ'իյնան համապատասխան նախարարի իրաւասութիւններուն սահմաններէն ներս:

Քըրտահի հաղորդագրութեան մէջ ընդգծեց, որ արդարութեան նախարարութեան օրէնսդրական խորհուրդը պետք է օրէնքի թիւ 9րդ յօդուածը գործադրէ, որպէսզի որեւէ նախարարութիւն կամ կապ չունեցող խորհուրդ չկարենայ այլ նախարարութեան մը իրաւասութիւններուն միջամտի ըլլալ:

Հետեւաբար Քըրտահի նախարարաց խորհուրդին պիտի խնդրէ, որ ցուցմունքներու բարձրագոյն խորհուրդը յայտարարէ այդ երկու ցուցմունքները եւ որովհետեւ հաղորդակցութեան նախարարութիւնը համաձայն չէ այդ որոշումներուն, բողոքի գիր պիտի ներկայացընէ արդարադատութեան նախարարութեան:

Ի՞ՆՉ ԿԸ ԳՐԵՆ ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹԵՐԸ

Տեղական մամուլը իր 29 Յունիսի թիւով գլխաւորաբար անդրադարձած է իրանական քաղաքական կեանքը յուզող ներքին հարցերուն:

«Տիար» գրած է, «Վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիի խմբակը մեծ գումարներ կը ծախսէ բեռնափոխի հարցով եւ Լիբանանի ու Սուրիոյ իշխանութիւններուն կը սպառնայ, որ երկրին կայունութիւնը կրնայ խախտիլ, եթէ իր տեսակետները չորոգեցուն»: Ըստ թերթին, Հինգշաբթի օրուան ճակատագրական նիստը կը մտնէր, բայց տակաւին յստակ չէ, եթէ օրէնքը պիտի գործադրուի կամ խափանուի:

«Նահար» նշած է, թէ բեռնափոխի տագնապը կը մտնէ վճռորոշ շաբաթ մը, պահանջները միջնորդութիւններ կը նախորդեն Օգոստոս մէկը:

«Պայքար»-ի համաձայն, նախագահ Կորէի Լահուտ, իբրեւ արաբական խորհրդաժողովի նախագահ, պիտի սկսի արաբական եւ միջազգային գետնի վրայ քաղաքական լայն շփոններու եւ այլ շփոններու՝ արաբական աշխարհի դիմագրուած հարցերուն առնչութեամբ: Ըստ թերթին, նախագահ Լահուտ կը փափաքի, որ Սալտայի երեսփոխանական մասնակի ընտրութիւնները կատարուին փոխադրուած հասկացողութեան եւ համերաշխութեան մթնոլորտի մէջ:

«Մմալ»-ի ընդհանուր հասկացումը իր աշխատանքները արաբական խորհուրդը պարտաւորելու է նախագահ Նեպիհ Պըրրիի միաձայնութեամբ նախագահ վերընտրուեցաւ, իսկ Այուպ Հըմալէտ նախարար Պայտունի փոխարէն քաղաքական դիւանի նախագահ ընտրուեցաւ, գրած է թերթը:

«Անուար» օրաթերթը, իրանական քաղաքական կեանքին անդրադառնալով, գրած է. «Վարչապետ տին քանքերը կը իրատարաբար արդարադատութեան նախարարութեան մէկնաբանութիւնը, որ նախարար Ժան Լուի Քըրտահիի պատրաստած պայմանագիրը անօրինական կը նկատուի. նախարար կը լայն մեկնաբանութիւնը իրանական քաղաքական ոչ մէկ ուժ ունի»: Թերթը նաեւ նշած է, թէ նախկին վարչապետ Օմար Քարամէ կ'ամբաստանէ վարչապետ Հարիրիին, որ կ'աշխատի բեռնափոխի ներկայ երկու ընկերութիւնները կու գործի վրայ պահել եւ հարց կու տայ, թէ ընկերութիւններուն գոյնը կը նախորդեն իսկական թիւերը ինչու գաղտնի կը պահուին. Քարամէ այս հարցով իր վստահութիւնն ու պարտականութիւնը կը յայտնէ նախագահ Լահուտին եւ նախարար Քըրտահիին:

«Քիֆահ Արապի»-ի համաձայն, բեռնափոխի հարցով խորհրդակցողութիւնները կը շարունակուին. երէկ գիշեր Պըրրիի եւ Հարիրի երկու անգամ տեսակցեցան:

«Լիուս» գրած է. «Վարչապետ Հարիրիին քաղաքացիականութեան ղեկավարութեան ղեկը կը փոխանակուին. երէկ գիշեր Պըրրիի եւ Հարիրի երկու անգամ տեսակցեցան:

«Քիֆահ Արապի»-ի համաձայն, բեռնափոխի հարցով խորհրդակցողութիւնները կը շարունակուին. երէկ գիշեր Պըրրիի եւ Հարիրի երկու անգամ տեսակցեցան:

«Քիֆահ Արապի»-ի համաձայն, բեռնափոխի հարցով խորհրդակցողութիւնները կը շարունակուին. երէկ գիշեր Պըրրիի եւ Հարիրի երկու անգամ տեսակցեցան:

«Քիֆահ Արապի»-ի համաձայն, բեռնափոխի հարցով խորհրդակցողութիւնները կը շարունակուին. երէկ գիշեր Պըրրիի եւ Հարիրի երկու անգամ տեսակցեցան:

«Քիֆահ Արապի»-ի համաձայն, բեռնափոխի հարցով խորհրդակցողութիւնները կը շարունակուին. երէկ գիշեր Պըրրիի եւ Հարիրի երկու անգամ տեսակցեցան:

«Քիֆահ Արապի»-ի համաձայն, բեռնափոխի հարցով խորհրդակցողութիւնները կը շարունակուին. երէկ գիշեր Պըրրիի եւ Հարիրի երկու անգամ տեսակցեցան:

«Քիֆահ Արապի»-ի համաձայն, բեռնափոխի հարցով խորհրդակցողութիւնները կը շարունակուին. երէկ գիշեր Պըրրիի եւ Հարիրի երկու անգամ տեսակցեցան:

«Քիֆահ Արապի»-ի համաձայն, բեռնափոխի հարցով խորհրդակցողութիւնները կը շարունակուին. երէկ գիշեր Պըրրիի եւ Հարիրի երկու անգամ տեսակցեցան:

FRIGONE SERVICES
HAROUTIAN BEUYKIAN EST.
32 YEARS OF EXPERIENCE

AIR CONDITIONING & ELECTROMECHANICAL CONTRACTORS LOCAL & ABROAD

YORK

IN-CEILING (SPLIT SYSTEM AIR CONDITIONERS)

DUCT TYPE (SPLIT SYSTEM AIR CONDITIONERS)

COMPRESSION

ROURU HAMOUD, NAHR STREET, SIN EL KH. ROAD NEAR SOCIETY GENERAL BANK

TEL/FAX: 01/259923 - 03/344256
Weekend: 03/632434
e-mail: set47@hotmail.com

Ի՞ՆՉ ԿԸ ՎԵՆԵ ԿԱՍ ԿԸ ՆԵՆ ՓՈԼԻԿԼՕԹ ԸՈՒՆՔԻ ԾՐԱՆԱԿԱՐՏՆԵՐԸ

«...Թերթիկն եւ Թուրիզմի վկայական ստացալ Փոլիկլոթ Ըուլէճէն: Այժմ ունիս իմ սեփական ճամբորդական գրասենեակ...»:

ՆԱԹԱԼԻ ՏԻԱՊ

PLASTIC SURGERY CLINIC

MODERN SPECIALIZED METHODS OF ESTHETIC SURGERY

- Liposuction (taking out fat)
- Anesthetic Surgery of the Nose
- Lips, Eyelids and the Ear
- Facelift: Chemical & Surgical
- Forehead Lift
- Breast Surgery (enlargement, reduction, reconstruction, breast lift)
- Scar Correction
- Abdominoplasty
- Tumor Excision and Plastic
- Acne Treatment
- Facial Fillers
- Laser Therapy
- Other Plastic & Reconstructive Procedure.

• Free Consultation • Excellent Results (Well equipped operating room & modern instruments are our prime care).

• Local Anesthesia (No cost of general anesthesia & hospitalization required) • Reasonable Prices

Jal El-Dib Highway - Yashoui Plaza - 8th Floor
Tel.: 04-723730 - E-mail: hralph@inco.com.lb
P.O. Box 70654 - Antelias - Lebanon

Հ. Յ. Դ. ԼԵՄԻ «Ա. ԾԻՐԱԿԵԱՆ» ՄԱՍՆԱՃԻՂ

ԱՐՇԱԻՐ ԾԻՐԱԿԵԱՆԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԶԵՌՆԱՐԿ

Կը բանախօսե՛ ըՆԿ. ԵՍԱՅԻ ՇԱԽԱԹԵԱՆ

❖ Գեղարուեստական յայտագիր

Տեղի կ'ունենայ Ուրբաթ, 2 Օգոստոս 2002, երեկոյան ժամը 8:30ին, «Յակոբ Տըր Մելքոնեան» բառերասրահին մէջ:

ԿՐԱԿԵՐ

IGOL MOTOR OIL

FUEL CARD

ԳՈՐԾԱԾԵՑԷՔ FUEL CARDԸ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Յաւելեալ մանրամասնութեանց համար հեռաձայնել՝ 01-242556 թիւին:

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔ ԵՐԵՒԱՆԻ ԵՒ 3 ՄԱՐՁԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՅՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ ՑԱՆԿԱԳՐՈՒՄ

Հայաստանի կառավարության յուշարձաններու պահպանման վարչութեան որոշումին համաձայն, երեք տարուան աշխատանքէ ետք, վերջերս ամրոզ-լացած է Երեւանի եւ երեք մարզերու յուշարձաննե-րու ցանկագրումի աշխատանքը:

Յուշարձաններու հետազոտութեան կեդրոնի տնօ-րէն Վլադիմիր Զաղարեանի պաշտօնակալ տուեալ-ներուն համաձայն, Երեւանի մէջ ցանկագրուած յու-շարձաններուն թիւն է 1028, Արագածոտնի մարզին մէջ՝ 1755, Արարատի մէջ՝ 907, իսկ Արամաւիրի մէջ՝ շուրջ 470:

Ցանկագրուած յուշարձաններուն շարքին նկատի առնուած են Ժ. Դարու պատկանող յուշարձաններ, Ժ. Դարու կէսէն մինչեւ 1920 թուականի թաղեր, փողոցներու պատեր, բնակելի տներու նմուշներ, 1920 - 1950ական թուականներու խորհրդային օրե-րու մշակոյթի ստեղծման ու զարգացման առնչուող յուշարձաններ:

Ցանկերուն մէջ նկատի առնուած են նաեւ Երեւա-նի եւ հանրապետութեան մշակութային կեանքին մէջ մեծ դեր եւ 40 տարուան հնուածիւն ունեցող ճարտա-րապետական շինութիւնները:

Մ. ՆԱԿԱԳՆԵՐ

ՍԱՐԳԻՍ ՓԱՆՈՍԵԱՆԻ ԳՆԱՀԱՏԱՆՔԻ ԵՐԵՎՈՅ

Միացեալ Նահանգներու Ազգային «Գոուզեան-Ջաբրեան-Վասակ-Ռախչի» վարժարանի ընտանիքը Ուրբաթ, 28 Յունիսին, գնահատանքի հանդիսու-թիւն մը կազմակերպեց իր ուսուցիչներէն Սարգիս Փանոսեանի հանգստեան կոչուելուն առիթով: Հան-դիսութիւնը տեղի ունեցաւ Սան Ֆրանսիսքոյի Հայ Կեդրոնի «Մարոյեան» սրահին մէջ:

Օրուան հանդիսավարն էր դպրոցի ուսուցչուհի-ներէն Կարինէ Փանոսեան:

Ան բեմ հրաւիրեց Սարգիս Բեյի Պետրոսեանը «Տէ-րունական» աղօթքով հանդիսութեան բացումը կա-տարելու:

Վարժարանի «Ճպուռ» երգչախումբը ամբողջեց եւ հայկական քայլերգներէն ետք, երգեց նաեւ դպրո-ցի քայլերգը, որ յորինած էր երգչախումբին ղեկա-վարը՝ Սարգիս Փանոսեանը:

Կարինէ Փանոսեան բարի գալուստի խօսքէն ետք հրաւիրեց տնօրէնուհի Երան Կարապետեանը, որպէս-զի իր խօսքը ըսէ:

Տնօրէնուհին բարի ճանապարհ մաղթեց վաստա-կաւոր կրթական մշակ Սարգիս Փանոսեանին եւ անոր լավբալը գորդարեց դպրոցի ոսկեղէն զինանշանով: Գնահատանքի հանդիսութեան իրենց գնահատան-քի խօսքը փոխանցեցին Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան թեմի ազգային վարժարաններու կրթա-կան մարմնին կողմէ Կարօ Միրիկեան, Հ. Յ. Գ. «Քրիստոսափոր» կոմիտէի ներկայացուցիչ ժիրայր Սարգիսեան, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ հո-գաբարձութեան ատենապետ Հրայր Շահինեան, Սարգիս Փանոսեանի առաջին աշակերտներէն Շու-շան Թաշճեան, ծնողներուն եւ «Ճպուռ» երգչախում-բին կողմէ Մակի Պապիկեան, որ յուզումով ըսաւ, թէ առաջին անգամ ըլլալով «Ճպուռ» երգչախումբը պի-տի երգէ առանց իր խմբավարին: Վարժարանին ու-սուցչական կազմին խօսքը փոխանցեցին Սարի Բար-բանեան եւ Օլիա Նեիգամչեան:

Բարբէն Մ. Վրդ. Չարեան իր սրտի խօսքը փոխան-ցելէ ետք, յիշեց պահեր իր ուսանողական տարինե-րէն՝ ըսելով. «Ես Սարգիս Փանոսեանը կը ճանչնամ Անթիլիսիանէ, երբ ժառանգաւորաց աշակերտ էի»: Ապա առ կարողաց Մուշեղ եպօ. Մարտիրոսեանի «Գիր գնահատաց առ ի Սարգիս Փանոսեան»ը, ուր սրբազան հայրը իր զգացումները յայտնելով՝ կ'ըսէր. «Մտի անհուն գոհուակութեամբ գնահատանքը կը յայտնեց մեր սրտամօտ բարեկամին ու տարիներու գործակիցին»՝ հայկական Սփիւռքի կրթարդաստի-րակցական կալուածին մէջ աւելի քան 40 տարիներու իր ծառայութեան համար»:

Հայր սուրբը սրբազան հօր գիրը կարդալէ ետք ըսաւ. «Վեհափառ, Սարգիս Փանոսեանը կը պարգե-ւատրէ Մեծի Ծանն կիրիւրի կամոնովը ուսուցչութեան «Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով՝ ազգային վարժա-րաններէ ներս իր ազգօգուտ գործունէութեան հա-մար», եւ ոսկեղէն շքանշանը կախեց Սարգիս Փանոս-եանի կուրծքին:

Յուզումով, Սարգիս Փանոսեան շնորհակալու-թիւն յայտնեց վեհափառին, Մուշեղ եպօ. Մարտիրոս-եանին, Բարբէն Մ. Վրդ. Չարեանին եւ բոլորին, որոնք իրենց սրտի խօսքը փոխանցեցին: Շնորհակա-լութիւն յայտնեց տնօրէնուհի Երան, «Ճպուռ» երգչա-խումբին եւ բոլոր հին ու նոր շրջանաւարտներուն, որոնք եկան եւ պատուեցին զինքը:

ԾԱՆՈՒՅՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

«Ազգալի» մէջ ազգային կամ առեւտրական ծա-նուցումներ հրատարակել փափաքողներէն կը խնդրուի ծանուցումին բնագիրը ընթերցելի գիրով (հաստատութեանց պարագային)՝ նախընտրաբար պաշտօնական թուղթի վրայ, եւ՝ հաստատուած՝ Աեր-կայացնել «Ազգալի» ծանուցումներու գրասենեակը:

ԱՐՄԵՆՈՒԿԻ ԳԵՒՈՆԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՄԾՈՅ ԱՇԽԱՐՀ

Քառասուն օրեք առաջ, 19 Յունիսին, Ֆրանսայի մէջ իր մահ-կանցուն կնքեց Մշոյ Գեղամի (Տէր Կարա-պետեան) եւ հերոսուհի Կիւրճարի հարիւրամ-եայ գաւակը՝ Արմենու-հի Գեւորգեան:

Արմենուհի Տէր Կա-րապետեան ծնած էր Մուշ քաղաքի Սուրբ Մարինէ թաղամասը, անցեալ դարու առաջին տարիներուն՝ եւ մկրտուած էր թաղի մայր եկեղեցւոյ մէջ:

Մահուութեան շրջանին երկու անգամ Պոլիս գա-ցած է հօրը հետ: Առա-ջին անգամ 1908ին, երբ Գեղամ Տէր Կարապետե-ան երեսփոխան կ'ընտրուէր, երկրորդ անգամ՝ 1914ին: Պոլսոյ մէջ աւարտած է «Եսայ-եան» վարժարանը: Իր ուսուցիչները եղած են Ատրուհի, Սիպիլ, Սի-րուի:

1919ին, հօրը՝ Գեղա-մի մահէն ետք, շրջան մը ուսուցչութիւն կ'ընէ Դաւաթիոյ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ

ԿԱՆԽԱԳՂՈՒՄ

Երբ եղած էմ հինգ ամ-սու, օր մը 6-7 տարեկան կրակուրտող աղբարիկս՝ Արամիկ, տանիք խաղ-ցած ժամանակ, քար մը կը նետէ եւ կը կոտրէ դրացի չար ու չորցած պառակի մը կուժը: Պա-ռաւը՝ որ երբեք գաւակ չէ ունեցած եղեր, բողոք չէ կու գայ մայրիկիս. կը մտնէ մեր տունէն ներս, կ'ուղղուի իմ պառակած սենեակը, մայրս հոն գտնելով՝ կը մօտենայ օրօրոցիս ու զիս տեսնե-լով քակուած խանձարու-րիս մէջ, զուարթ ու կայ-տառ, ազատ - համար-ձակ, ոտք - ձեռք ար-ձակ, չար պառակը կը նա-խանձի... սաղաթիւկան գաղափարը կ'ունենայ վնաս մը հասցնելու , կ'ընէ լուծելու ինձմէ... Մինչեւ ես, անմեղ կը ժպտիմ իրեն, պառակը զիս կը գրկէ, խորհրդա-ւոր շարժումներ կը կա-տարէ վրաս ու կրկին ընկելով օրօրոցիս մէջ, մայրիկս չտեսած, աճա-պարանքով դուրս կ'ելլէ տունէն...:

Յանկարծ ձայնս կը բռնէ աշխարհ, քանի մը ամսու, անլեզու մատղաչ երեխայ, աղիղորմ ճիւղը կ'արձակած եւ կու լամ, չուսող յերս կը մտնէ մայրիկս, տեսնելով զիս արցունքներու հեղեղի վրաս, բան չհասկնալով, «չա'ր աչք, չա'ր փուշ» կ'ըսեն եւ անոնց դէմ աղօթքներ կը կարդան (բայ...): Կիներէն մէկը, սակայն, խեղ կ'ընէ զիս մերկացնելու: Յանկարծ ի'նչ տեսնէ՝ քուրջի կտոր մը կախուած... ետեւէս կը քաշէ դուրս կը հանէ եւ կ'ազատէ անմեղ հո-գիս...: Եղբարեկապակեր-գութիւնը կը պարզուի շուտով... կախարդ պա-ռակը, որուն քիչ առաջ

բակը գտնուող գաղթա-կանց դպրոցը, կ'աշ-խատի նաեւ Պոլսոյ հե-ռաձայնային ընկերու-թեան Բերայի կեդրոնին մէջ: Այդ շրջանէն իսկ կը սկսի երգել եւ մա-նակցիլ Դաւաթիոյ հաճ-դեսներու գեղարուես-տական բաժնիներուն: Կ'աշակերտէ Գրիգոր Սիւնիի, առիթը կ'ունեն-ալ մենեթեղեղի ըլլա-լու կոմիտասի հինգ սա-ներու գործերուն:

1925ին, ինչպէս կը պատմէ իր յուշերուն մէջ, կը սկսի գաղթա-կանց երգելու դէպի Ֆրան-սա մեկնումը, պայմա-նա գրութիւններով: 30 կաթողիկէ ընտանիքնե-րու հետ Արմենուհի կը հասնի Ֆրանսա, նախ Մարսէյ, ապա՝ Փարիզ: Սկիզբը քարտուղարու-թիւն կ'ընէ կաթողիկո-սական պատմիրակ Գրիգորիս եպօ. Պալագ-եանի մօտ, ապա շրջան մը իբրեւ գրագրուհի կ'աշխատի «Յառուչ» ի խմբագրատունը, ուր կը ծանօթանայ Լեւոն Գե-ւորգեանին, որ կը դառ-նայ իր ամուսինը:

մեր տունէն մեկնելը տե-սած էին դրացիները, նա-խանձելով՝ ուզած էր չա-րդիւթել զիս...:

ԽՈՒՉԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ՏԱՆ ՄԷՋ

Դարձեալ մայրս կը պատմէր, թէ տարի մը, հայրս մատնուած ըլլա-լով, անոր ըսցակայուն-թեան, օր մը ոստիկանու-թիւնը կու գայ խուզար-կուղղուի իմ պառակած սենեակը, մայրս հոն գտնելով՝ կը մօտենայ օրօրոցիս ու զիս տեսնե-լով քակուած խանձարու-րիս մէջ, զուարթ ու կայ-տառ, ազատ - համար-ձակ, ոտք - ձեռք ար-ձակ, չար պառակը կը նա-խանձի... սաղաթիւկան գաղափարը կ'ունենայ վնաս մը հասցնելու , կ'ընէ լուծելու ինձմէ... Մինչեւ ես, անմեղ կը ժպտիմ իրեն, պառակը զիս կը գրկէ, խորհրդա-ւոր շարժումներ կը կա-տարէ վրաս ու կրկին ընկելով օրօրոցիս մէջ, մայրիկս չտեսած, աճա-պարանքով դուրս կ'ելլէ տունէն...:

Յանկարծ ձայնս կը բռնէ աշխարհ, քանի մը ամսու, անլեզու մատղաչ երեխայ, աղիղորմ ճիւղը կ'արձակած եւ կու լամ, չուսող յերս կը մտնէ մայրիկս, տեսնելով զիս արցունքներու հեղեղի վրաս, բան չհասկնալով, «չա'ր աչք, չա'ր փուշ» կ'ըսեն եւ անոնց դէմ աղօթքներ կը կարդան (բայ...): Կիներէն մէկը, սակայն, խեղ կ'ընէ զիս մերկացնելու: Յանկարծ ի'նչ տեսնէ՝ քուրջի կտոր մը կախուած... ետեւէս կը քաշէ դուրս կը հանէ եւ կ'ազատէ անմեղ հո-գիս...: Եղբարեկապակեր-գութիւնը կը պարզուի շուտով... կախարդ պա-ռակը, որուն քիչ առաջ

Արմենուհի Գեւորգե-անի գլխաւոր արժանիքը եղած է Մշոյ աշխարհը ապրեցնել իր պատմու-թեամբ, բարբերով, այլ մանաւանդ՝ երգերով: Այս գետնի վրայ անփո-խարհելի դեր կատա-րած է փրկելով երգերու ամբողջ գանձարան մը: Տարիներու ընթացքին երգած է փարիզեան բե-մերու վրայ, Մշոյ զգես-տաւորումով, ապա ան-ցած է քաղաքի քաղաք, երկրէ երկիր ու երգա-հանդեսներ տուած է ո'չ միայն Ֆրանսայի գա-նազան քաղաքներուն մէջ, այլեւ՝ Պոլիս, Պէյ-րուք, Մ. Նահանգներ, Հայէպ եւ Հայաստան: 1960ական թուականնե-րուն առաջին անգամ իր երգերը արձանագրուած են, հետագային պատ-րաստուած է նաեւ ծայ-ների գը:

Արմենուհի Գեւորգե-անի Մշոյ երգերու ղեւ-պակն էր: Մահուան քա-սառուղիքին առիթով ստորեւ կը ներկայաց-նենք իր յուշերէն երկու դրուագ:

Քին մէջ, մուտքի դրան քով, Ս. Կարապետ կան-չելով ու երեսը խաչակն-քելով՝ կը սպասէ սրտատրոփ...:

Դուռը կը գարնուի, մայրս կը բանայ, առանց հարցուկի ու զրոյսի, որսկան շուններուն նման, ոստի-կանները կը խուժեն ներս... տունը տակնուվը-րայ կ'ընեն եւ հօրս սեն-եակին մէջ գտնուած թը-ւոր գիրքերը ու մնացած թուղթերը լեցնելով տոպ-րակի մը մէջ՝ կը պատ-տարուին մեկնելու: Ոս-տիկանապետը գոհ է գտնուի եղեր տանը մէջ: Բարեբախտաբար բակին մէջ խաղող ուղղող աղ-մուկ աղաղակներէն «Դաւաթիոյ եկ'ա'ր» կանչե-րէն, մայրս կ'ելլէ պա-տուհան եւ կը տեսնէ զբուր գրան մօտ եւ բակին մէջ խուռուած թուղթ ոս-տիկանները, ամէն ինչ չհասկնալով՝ խելայեղ կը վազէ հօրս սենեակը եւ անապարանքով կը հա-նաքէ հոն պահուած ձե-ռագիրները եւ բոլոր մայրիկս չտեսած, աճա-պարանքով դուրս կ'ելլէ տունէն...:

Այս միջադէպին հետե-ւանքով հայրս երեք ամիս միայն կը բան-տարուի Մուշի մէջ... աշխարհը մօրս շնորհիւ, ա'ն կ'ազատէ 101 տար-ւան բանտէն ու կախա-դանէն...:

ԱՐՄԵՆՈՒԿԻ ԳԵՒՈՆԵԱՆ

ՋԱԻԱԽՔԻ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԸ ԾԱՆՐ Է

Կ'ԸՍԵ Գ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Երեւանի մէջ կազմակերպուած մամուլոյ ասուլիսի մը ընթացքին, 23 Յունիսին, Վրաս-տանի Հայերու Միութեան ղեկավար Գեւորգ Գեւորգ Մուրատեան յայտնեց, որ շրջանի բնակչու-թեան 96 առ հարիւրը հայեր են, բնականքար հայկական գործօնը այնտեղ ուժեղ է: Ջա-ւախքիցի համար հիմնական դժուարութիւն է վրացերէնի տիրապետելը: Հաւանաբար որ-դերգրուի պետական ծառայութեան մասին օրէնք, որուն մէջ պարտադիր նկատուի պետա-կան լեզուի իմացութիւնը: Հետեւաբար շրջա-նին մէջ մտահոգութիւնը կայ, որ վաղը եթէ նման օրէնք ընդունուի, Ջաւախքը պետք է ու-նենայ պետական լեզուի տիրապետող պաշ-տօնեայ, աւելցուց Գ.:

Մուրատեանի համաձայն, Ջաւախքի կացու-թիւնը խաղաղ է: Կը խօսուի ռուսական խարխ-իին փակման մասին եւ այդ պարագային կը ստեղծուի 1200 աշխատողներու հարց. «Մենք կը ջանանք, որ անոնք անգործ չմնան»:

Շարունակելով՝ Մուրատեան ըսաւ, որ Ջա-ւախքի ընկերային վիճակը ծանր է, սակայն շրջանի ժողովուրդը, Վրաստանի այլ շրջա-ններու նման, ցարդ բողոքի ցայցերու չէ դի-մած՝ բռնակներ չգանձելու եւ էլեկտրակա-նութեան չգոյրութեան համար:

Իր կարգին, Անարիոյ հայ համայնքի ղեկա-վար Արմէն Գեորգեան մամուլոյ ասուլիսին ըն-թացքին յայտնեց, որ Անարիոյ հայ համայն-քին համար ստեղծուած են բաւական բարեը-պատ պայմաններ: Հայեր Անարիոյ մէջ ու-նին ղեկավար պաշտօններ: Համայնքը ունի թերթ եւ դպրոց, որ վրացական օրէնքներուն համաձայն, պետք է փակուի, որովհետեւ միայն 57 աշակերտ ունի: Սակայն համայնքին ներկայացուցիչները դիմած են Անարիոյ ղե-կավար Ս. Ապաշիծէիին, որուն միջամտու-թեամբ դպրոցը ցարդ կը պահուի: Հայկական դասարան կայ նաեւ Անարիոյ լաւագոյն դպրոցներէն մէկուն մէջ, ուր երեխաներ հա-լերէն կը սորվին:

ԱԶԱՐԵԿԻՆԻՆԻՆԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ԵՒ ԱՐՏԱԳԱՂԹԻ ՆՈՒԻՐՈՒՄԸ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ

ԵԱԿԻ ԵՒ Հայաստանի արտաքին գործոց նախա-րարութեան կազմակերպութեամբ 24 Յունիսին Երե-ւանի մէջ տեղի ունեցաւ անարեկութեան դէմ պայ-ջարի եւ արտագաղթի նուիրուած միօրեայ խորհուր-դաժողով՝ մասնակցութեամբ Ազգային Ժողովի եւ պատկան նախարարութիւններու ներկայացուցիչնե-րուն, օտար քաղաքագէտներու եւ ղեկավարներու:

Միջազգային նախագահը՝ Հայաստանի ար-տաքին գործոց նախարարութեան հիւպատոսական վարչութեան պետ Արմէն Եգանեան նշեց, որ խորհուր-դաժողովին օրակարգի հարցերը կարելի է հրա-տապ են, մասնաւանդ եթէ նկատի առնուի այն պա-րագան, որ արտագաղթողներու թիւը բազմացած է բոլոր երկիրներուն մէջ: Լստ անոր, մեծ աճ արձա-նագրած է յատկապէս անօրինական եւ կեղծ փա-սաթուղիներով երկիրէ երկիր փոխարտութիւնը: Այդ պատճառով եւ Սեպտեմբեր 11ի դէպքերէն ետք, աշ-խարհի զանազան երկիրներու եւ Հայաստանի մէջ անելի եւս շեշտուած են սահմանադրական լեզու-ները, արտագաղթի վերաբերող գործողութիւնները, փաստաթուղթերու քննութիւնն ու ստուգումը եւ տեղեկութիւններու փոխանակումը:

ԿԱՐԵ ԼՈՒՐԵՐ

- 23 Յունիսին Գեղարքունիքի Գաւառ քաղաքին մէջ հայ - իտալական հնագիտական արշաւախումբ մը վերականգնելու ուսումնասիրութիւններուն:
- Հնագիտական այս արշաւին նպատակն է Սեւանի աւազանին մէջ գտնուող ռուրտական յուշարձան-ներու ուսումնասիրութիւնը: Լստ պատասխանա-տուններուն, աշխատանքները աւարտած են վարդե-նիսի, Մարտինի մերձակայ շրջաններուն մէջ եւ անոնց արդիւնքները ամփոփուած են գիրքի մը մէջ, որ մօտ օրէն լոյս պիտի տեսնէ:
- Անցնող տարւոյ տարիներուն արշաւախումբը Հայաստանի մէջ ուսումնասիրած է աւելի քան 100 ամրոց եւ նախնադարեան բնակավայր:
- Առողջապահութեան Համաշխարհային կազմա-կերպութեան Հայաստանի քաղաքների ղեկավար Հրայր Արսլանեանի համաձայն, 2001 - 2002 տարի-ներուն կազմակերպութիւնը իր պիւտեճէն 463 հա-զար տղար յատկացուցած է 18 զանազան ծրագիր-ներու իրականացման:
- Երազիները յատկապէս կ'ընդգրկեն ծխախոտի դէմ պայքար, բնակիչներու նախագիտական գիտե-լիքներու փոխանցման արշաւներ:
- Երեւանի Երկրի Չարեանի անուան գրականու-թեան եւ արւեստի բանգրանց օժտուցաւ Երկրի Չարեանի ընտանիքի եւ Յովհաննէս Շիրազի «Յու-շարձան մայրիկիս» գիրքերու արարեքեք բարգմա-նութեամբ: Թարգմանութիւնը կատարած է հայկա-հայ Նազար Նազարեան:
- Գերմանական կառավարութիւնը պատրաստ-կամութիւն յատան է Ֆինալանտներու Լոռիի մար-զային կեդրոնի ջրային ցանցի վերանորոգման աշխա-տանքները, որոնք կընան տեւել մէկ տարի:

ԿՈՒՉԵՍ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼ
 ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄԳ
 Արձանագրուել
ՓՕԼԻԿԼՈՅ
 ԹԵՔՆԻԵԼ ԲՈԼԵԾԻ
 Մասնագիտութիւն (T. S., B. A.) գոյգ վկայականներ
 ● Որակաւոր ուսուցչական
 ● Լիքնաճանց միջազգային ձանաչումով վկա-յականներ (T. S., B. A.)
 ● Մասնագիտական քաղաքացիական ղեկավար
 ● Առաջնային կրթարտաւար
 ● Առաջնային եւ երեկոյեան դասընթացը
POLYGLOT - Տոքա: 251320
Տեր եւ տնօրէն ՊԵՏՐՈՍ ՇԵՍՏԵԱՆ

Միջազգային Բաղադրական Կեանք

ԻՍԼԱՄ ՃԱՅՐԱՅԵՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՉՐՊԵՅՃԱՆԻ ՄԵՉ. ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՌԱՍՊԵԼ

Անկախություն ստանալից ետք Ազրբայժան կառավարությունը դարձավ Անդրկովկասի երկու մրցակիցներուն՝ Թուրքիայի և Իրանի միջև:

Երկու երկիրներն ալ փորձեցին իրենց ազդեցությունը ընդարձակել Ազրբայժանի տարբեր շրջանակներէ ներս: Անոնք նաեւ աշխատանք տարին լեցնելու համայնազարգացման անկումէն ետք ստեղծուած գաղափարական բացը: Թուրքիա բացաւ կրօնական նիւթեր դասաւանդող շարք մը դպրոցներ, ինչպէս՝ կովկասի համալսարանը: Առաւել, Ազրբայժանի մէջ մեծ թափ ստացաւ «Նուրչուլար» («Մաքի հետեւորդներ») շարժումը: Իրան ստեղծեց և ֆինանսավորեց մարդասիրական կազմակերպություններ եւ քաղաքական կուսակցություններ: Ան հիմնեց մզկիթներ և կրօնական դպրոցներ: Առաւել, մեծ թիւով իրանցի քարոզիչներ և կրօնավարներ յայտնուեցան Ազրբայժանի ամբողջ տարածքին: Անոնք փորձեցին օգտագործել փոփոխությունները և անկախությունից հետո ազգայնական շրջանը, որ նաեւ իսլամական շուրջ մեծ հետաքրքրություն չընկալէր չէր յաւելել իսլամականության ստեղծելու և ազդեցություն տարածելու համար: Մինչև 2001 Ազրբայժանի մզկիթներուն թիւը հասած էր 1500ի: Անոնց կէսէն ավելին մինչև օրս տակաւին պաշտօնապէս արտօնագիր չունի: Երկիրին մէջ գործող 2000 կրօնական կազմակերպություններէ միայն 400ը արտօնագրուած են պետութեան մօտ:

Կրօնական կազմակերպություններուն հետ Ազրբայժանի իշխանութիւններուն յարաբերությունը կը յատկանշուի ձերբակալությունները, դատաւարությունները և ամբաստանությունները փամառանկազարգացմամբ մը: 1996ին ազգային ապահովութեան նախարարութիւնը երեւան հանեց Ազրբայժանի իսլամական կուսակցութեան կողմէ, կառավարութեան դէմ ծրագրուած դաւ մը, որ կը ֆինանսավորուէր իրանեան կրօնական կազմակերպություններու կողմէ: 2000ին սպանուեցաւ խորհրդարանի անդամ Ջիւա Պոլադին: 2000ին 2001 «ԺԼՂՆԱԿ» կազմակերպությունը վտանգ սպառնաց պետութեան, որ դիմեց ուժի գործածութեան: 2001 Օգոստոսին նախարարութիւնը հարաւային ժայռալեռ քաղաքին մէջ ձերբակալեց վեց մզկիթներու պաշտօնեաներ, որոնք կը գործակցէին այլ ուժերու հետ: Չեչեխիոյ երկրորդ պատերազմը սկսելէն ետք, փախստական շատ մը հրոսակալներ և խուսափուածներ Ազրբայժանի մէջ և սկսան քաղաքները հոսքը ուղարկելով իսլամականությունը, որոնք որոշ ժողովրդականություն կը վայելէին երկրին հիւսիսը ապրող սրբազան քանադուրութեան մէջ: Ուսակազմակերպող կը փորձեն ազդեցություն տարածել թիւով 5000ի հասնող չեչեխ գաղթականներուն վրայ և բաւական կը յաջողին այդ գործին մէջ: 2000ին կառավարութիւնը ձերբակալեց և Ռուսիոյ յանձնեց 10 ուսակազմակերպող, որոնք ամբաստանուած էին 1999ին Պոլսի զինուորի մէջ հաբեշակահ կործակողութիւն կատարած ըլլալու յանցանքով: Ազրբայժանի ախարհագրական նպաստակոր զիրքը նկատի առնելով՝ «Քալիստի» և Երևանի մէջ Երևանի կուսակցութեան իրանի կողմէ ֆինանսավորուած գաղթականներուն մէջ: Այսուհանդերձ, Ազրբայժանի մէջ գործող մուսուլմաններուն և իրանամէտ ուժերուն վրայ բանեցուած իրանեան անուղղակի ազդեցությունը և անոնց կողմէ տրամադրուած ֆինանսական նեցուկը պատճառ դարձան, որ իսլամ ծայրահեղական տրամադրությունները բոլոր ղեկն հաւատարման ենթարկուին մէջ: Կրօնական շրջանակներու անհակազիւր կացութիւնը պատճառ դարձաւ կրօնական կառույցներու վերահսկողությունից և Պետական Ծանձնախումբի ստեղծման: Ծանձնախումբը մեծ թափով սկսաւ կարգ ու կանոն պարտադրել: Ան պահանջեց գործող կազմակերպություններու վերագրանցումը, սկսաւ հսկել մզկիթները եւ փակել տոււաւ կրօնական շարք մը դպրոցներ: Սակայն, պետութիւնը հակակշիռ կը բանեցնէ հրապարակի վրայ եղող կազմակերպություններուն վրայ միայն, բազմաթիւ կազմակերպություններ գաղտնաբեր կը գործեն, ներդրում չունին երկրին քաղաքականություն մէջ և ուղղակիորէն կը ֆինանսավորուին դուրսէն: Այս է պարագան թէ՛ չիի և թէ՛ ուսակազմական կազմակերպություններուն:

Վերոնշեալ վերահսկող յանձնախումբին ստեղծումը որոշ չափով կարգ ու կանոն ստեղծեց, սակայն, միւս կողմէ անոր գործունէութիւնը բախումներ ստեղծեց կառավարութեան և իսլամ հաւատացեալներուն միջև: 2001 Ապրիլի սկիզբը Պաքուի քաղաքապետութեան հրամանով մզկիթ մը քանդակեցաւ Պաքուի մէջ՝ գայրացներով հաւատացեալները: Առաւել, պետութեան կողմէ լաշակով դպրոց յաճախելը և անցագրերի նկար նկարելը արգիւիւր բարդացուցին հարցերը: Միեւնոյն ատեն ընկերատնտեսական պայմաններու վատթարացումը պատճառ կը դառնայ, որ մարդիկ ապաստան գտնեն կրօնին մէջ:

Ազրբայժանցիներու մեծամասնությունը մզկիթ կը յաճախէ կրօնական տօներու շրջանին կամ երբ շրջանի մոլլան պէտք է հրաւիրուի թաղամաս արարողութեան մը: Նոյն ատեն կրօնական գազացումները կը գործնան և կրօնական նոր համայնքներ մէջտեղ կու գան: Պաքուի ամէնէն հարածանօթ մզկիթը յայտայտ կոչուած «Ապու Պաքու»ի մզկիթն է: Անիւր քան 3000 հաւատացեալներ կը յաճախեն նոյն Ուլլաթ օրուան աղօթքին, որ մեծ թիւ է քաղաքամաս այլ մզկիթներու,

որ միայն 100 հոգի կը գտնուի այդ օր: Ներկայիս շատ մը երիտասարդներ կը հետեւին կրօնական ավանդություններու: Անշուշտ այդ մէկը հարց չի ստեղծեր, եթէ ժողովուրդը կրօնական դաստիարակություն ստացած ըլլայ: Սակայն Ազրբայժանի պարագային, ուր կրօնական կրթությունը շատ տկար է, ծայրայեղականությունը մեծ թափ կը ստանայ: Պաքուի արուարձաններէն Նարտարան գիւղին մէջ պատահած դէպք մը կ'ապացուցէ այդ մէկը: Շրջանի բնակչութիւնը երկար ատենէ ի վեր ընկերատնտեսական պայմաններու բարելաւում կը պահանջէ և այս պատճառով բախումներ տեղի ունեցած են ոստիկանութեան հետ: Բախումները նորութիւն չեն, սակայն նորությունը այն է, որ առաջին անգամ ըլլալով Ազրբայժանի մէջ ցուցարարներ «ալլահ ու քար» կը գոչեն:

Ազրբայժանի մէջ կան տարբեր, որոնք կը յիշեցնեն 1970ականներու սկիզբի Իրանը, փտածութիւն կառավարութեան և դիւանակալութեան մէջ, հետևից հետէ վատթարացող տնտեսական պայմաններ, յուսախաբուծութիւն՝ ժողովրդավարական փոփոխություններէ և ոստիկանական վարչակարգի հաստատումէն ետք: Եթէ Ազրբայժանի կառավարությունը շարունակէ ներկայի իր վարած քաղաքականությունը, ապա կ'ընայ ուժգին հակազդեցութեան վտանգին առջև գտնել ինքզինքը: Յատուկ է, որ կրօնական կազմակերպություններուն արտաքին ֆինանսավորումը պիտի աւելնայ, և ավելի մեծ թիւով մարդիկ պիտի անդամագրուին այդ կազմակերպություններուն: Ազրբայժանի բնակչութեան նուազ քան 5 տոկոսը կ'ուզէ իսլամական կառավարություն ունենայլ և այդ թիւը հաւանական չէ, որ բարձրանայ: Սակայն, ինչպէս Իրանի պարագային, Ազրբայժանի մէջ ևս մարդիկ կրնան խմբուի իսլամական ուժերին ետին, եթէ ճշնունները և սոստիկանները: Այդ մէկը արգիւիւրը համար անհրաժեշտ է բարելաւել բնակչութեան կենսամակարդակը: Սակայն ասիական հեռավոր նպատակ մըն է: Աւելի շուտ իրագործելի նպատակ է երիտասարդ սերունդին կրօնական դաստիարակությունը: Հակակշիռը: Ազրբայժանի դպրոցները և ուսումնարանները պէտք է կրօն դասաւանդեն: Այդպիսով երիտասարդները իսլամական մասին գիտելիքներ կը ստանան աշխարհիկ արդիական դպրոցներէ և ոչ՝ ժողովրդային կամ մզկիթներէ: Պետութիւնը նաեւ պէտք է աշխատի մեղմացնել շիիներուն և սիւնիիներուն միջև հետզհետէ սաստիկացող լարուածությունը: Իսլամությունը կրնայ ծառայել ազերիական պետականությունը ավելի հզորացնելու և իսլամական աշխարհին հետ անոր կապերը ավելի զարգացնելու: Եթէ Ազրբայժան կրնայ կրօն և աշխարհականությունը հաւասարեցնել, ապա այդ մէկը կը գործակցէ պատկանելիության գազարուած ազերիներուն մէջ:

ԱՆՐ ՎԱՆԵՒԵՒ, ԵՈՒՍՈՒՅ ՎԱՆԵՒԵՒ «ՏԻ ԱՅՈՒՍԻՍ»

ԹՈՒՐԵՔԻՄ՝ ՄՆԱՅՈՒՆ ԵՐԿՐՆՏՐԱՆՔԻ ԱՌՋԵՒ

Թուրքիոյ վարչապետ Էմելիթի հիւանդությունը ոչ միայն իր քաղաքական գործունէությունը խոչընդոտեց, այլև քայքայեց անոր գլխավորած համայնական կառավարությունը և արդէն իսկ ղեղավորուող կառավարությունը: Էմելիթի համար, այնուամենայնիւ վարչապետական թիւը նախագահական պալատին մէջ յայտնուելու ուստիակ մը չհանդիսացաւ, ինչպէս նախապէս պատահած էր նախկին վարչապետների՝ Էոզալի և Տեմիլիէի պարագային: Համայնական կառավարությունը փոքր եկաւ, որովհետեւ այդ ձեւը այլևէ ոչ միայն դառնացաւ անարդարացի, այլ մասնաւոր՝ շրջանային և միջազգային զարգացող իրադրականություններուն համար անարդարացի չէր: Ուստի, անհրաժեշտ էր հրաժարուել նախարարներ ձէմ Օզբան և

ՄԱԿ Կ'ՈՐԴԵՑՐԷ ԶԱՐԶԱՐԱՆՔԻ ԴԵՄ ՕՐԻՆԱԳԻԾ-ԾՐԱԳԻՐ ՄԸ

Հակառակ Միացեալ Նահանգներու խիստ ընդդիմություններէ, ՄԱԿ որդեգրեց չարարների կանխարգիւման նոր փորձագող մը, որ կ'արտօնէ միջազգային ղէտերու այցելել երկիրներու բանտերը, ահաբեկչներու բանտարկությունները՝ քննություններ կատարելու համար: Փորձագողը ճի դէմ 35 և 10 ձեռնապահ քուէներով որդեգրուեցաւ ՄԱԿի տնտեսական և ընկերային ժողովին կողմէ և այժմ վաւերացուածի համար պիտի ներկայացուի ՄԱԿի ընդհանուր ժողովին: Միացեալ Նահանգներ, որ քննադատուած է կուսական սոցիալիզմի հարեւրակցութեամբ թափախաներու և «Քալիստի» անդամներու նկատմամբ իր ունեցած վերաբերմանը համար, կը ձգտէր փոփոխութեան ընդհանուր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներու վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւն ունենան տարբեր երկիրներու բանտերուն և ոստիկանատնտեսական միջոցներուն վերաբերմանը: Միացեալ Նահանգները կ'արտօնէ իր վերջին 10 տարիէ ի վեր, կը ձգտէ քննություններու միջոցառման ղեկավարութեան մը փոփոխութեան, որպէսզի կատարուին զոյգիկանուոր քննադատման, որպէսզի միջազգային ղէտերը իրաւասութիւ

ԿՈՐԻՉԱՅԻՆ

ԱՇԽԱՐՀ ՈՂՈՂՈՒԹ Է ԿՈՐԻՉԱՅԻՆ ԳՈՂՑՈՒԹ ՆԻՒԹԵՐՈՎ

Բազմաթիվ երկիրներ հետազոտողներ հիմնած են տեղեկությունները կեղծումը, ուր կարելի է գտնել կորուստ, գողցում կամ սխալ տեղ գետեղում կորիզային նիւթերու մասին տեղեկություններ, որոնք ցույց կու տան, թէ աշխարհ ողողում է զենքերու յատուկ իւրանիոսով եւ փրկումնորով:

Ամերիկեան ՍԹՆ-Ֆլորտ համալսարանին միջազգային ուսումնասիրություններու հիմնարկը Մարտին յայտարարեց նշել կեղծումներու հաստատումը, մինչ ամերիկացի ծերակուտա-կանները Ուաշինգթոնի մէջ նիստ մը կը գումարէին գնահատումը կատարելու համար «աղտոտ ուումբերու» կամ աւանդական ուումբերով տարածուած շողաժարակ նիւթերու վտանգին: ՍԹՆ-Ֆլորտի ծրագրերը, որ կը կուգին կորիզային Մաքսանինգուլթեան, Գողութեան եւ Շողարձակման Որդ Աղբիւրներու Տեղեկութիւններու կեղծում, պիտի օգնէ կառավարութիւններու եւ միջազգային գործակալութիւններու, որպէսզի հետապնդեն աշխարհ տարածքին կորիզային նիւթերու ապօրինի «շարժումները»:

ԻՍՎԱԿԵՍ ՎԱՍԱԶԳՈՒՆՆԵՐ

Հետազոտող Լիւսինիա Ջալյեա կ'ըսէ, որ առեւեակներ իսկապէս սարսափազդու են, իսկ ձեռք բերուած տեղեկությունները սուղալիքան վերնամասն են միայն:

Ան կը յայտնէ, որ անցնող 10 տարիներուն զենքերու պատրաստութեան համար օգտագործելի առումը 40 քլ.

իւրանիում եւ փրկումնորով գողցուած է նախկին խորհրդային Միութեան կորիզային կեղծումներէն, որոնք բնալու ձեռքով չեն պաշտպանուած: Մինչ այս նիւթին մեծաւ մասնութիւնը աւելի ուշ գտնուած է, Վրաստանի մէջ հնոցէն գողցուած շուրջ 2 քլ. հարստացած իւրանիում տակաւին կորսուած կը մնայ:

ՍԹՆ-Ֆլորտի գիտնականները, գլխավորութեամբ կորիզային բնագետ եւ զենքերը հակառակորդ Կետազոտող Ծրարիի Շթայնհաուսը, որոշած են տեղեկությունները կեղծումը հաստատել, մտահոգութիւններու լոյսին տակ, թէ տրամադրելի տեղեկութիւններ չ'են զողցուած, կորսուած կորիզային նիւթերու առնչութեամբ: Կեղծումը կ'ընդգրկէ նաեւ տեղեկություններ շողարձակման «որդ» աղբիւրներու մասին, այսինքն՝ գիտական կամ թշկապետական նիւթեր, որոնք կրնան կորսուած, սխալ տեղ գետեղուած կամ պարզապէս նետուած լլլալ, սակայն որոնք առողջութեան եւ ապահովութեան վտանգ կը սպառնան:

Ջալյեա, որ Ղազախստանի կորիզային Ազգային Կեղծումնոր գիտնականներէն է, կ'ըսէ, որ թէեւ բազմաթիվ պարագաներու, կորիզային գողութիւններու ետին գտնուողներուն ինքնուրիշ կարելի է գտնել, սակայն այդ նիւթերուն վերջնական հանգրուանը ընդհանրապէս խորհրդարան կը մնայ: Ան հաւանական կը նկատէ, որ կորիզային նիւթերու «սեւ» շուկան թափ ստանայ, նշելով թէ

ամերիկեան հովանաւորութեամբ ծրագրի մը, որ կ'առաջարկէ նախկին խորհրդային Միութեան մէջ կորիզային նիւթեր եւ անոնց կապուած սարքեր ապահով դարձնել, ցարդ «բանտարկած է» զենքերու համար օգտագործելի շուրջ 600 թոն նիւթերու մտատարապէս մէկ բերրուղը:

ձեւով շարունակուի, կարելի չէ անտեսել այն հաւանականութիւնը, որ անոնք այլ երկիրներ մեկնին», զգուշացուց ան: Կորիզային Քաղաքներու նախաձեռնութիւնը, որ Մարտ 1998ին յայտարարուեցաւ, շօշափելի քայլ մըն է Ռուսիոյ յետ Պաղ պատերազմեան կորիզային մարտահրաշարի կան եւ կենսաբանական հետազոտութիւններուն կեղծումը:

Փակ քաղաքները տակաւին հեռու կը պահուին օտարներէ, սակայն անոնցմէ շատեր դանդաղօրէն սկսած են նոր, քաղաքային կեանքով ապրիլ՝ նոր անուններով, նոր առաջադրանքներով եւ քարտէսին

ՇՈՂԱՐԶԱԿՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ԾԻՆԱՅԻՆ ԱՅԼԱՍԵՐՈՒՄՆԵՐ ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՒ ԿԸ ՓՈԽԱՆՅՈՒԻՆ

Նախկին Խորհրդային Միութեան մէջ տեղի ունեցած գեղքերու փորձարկումներու շողարձակումներուն ենթարկուած մարդիկ ծիրանային ալլալներու վտանգով են իրենց գաւազներուն, սակայն ո՛չ շատ մեծ համեմատութեամբ, կ'ըսեն բազմաթիվ երկիրներէ հետազոտողները: Այդ ալլալներումները կը չթանգ միջ զեւթը բոնգերուն ծնունդը, ինչ որ ցուցանիչ է, թէ կորիզային փորձարկումները արգիւղ համաձայնագիրները իրենց գործը լաւ ձեւով կը կատարեն ապագայ սերունդները պաշտպանելու համար, կ'ըսեն մասնագետները: Կոյն Երկրաբանական միջակայքումները կը պատճառեն ստիճանային կորիզային գողութիւնները կը պատճառեն հարցահարկ կը պատճառեն ծիրանային կորիզային համաձայնագիրները իրենց գործը լաւ ձեւով կը կատարեն ապագայ սերունդները պաշտպանելու համար, կ'ըսեն մասնագետները: Կոյն Երկրաբանական միջակայքումները կը պատճառեն ստիճանային կորիզային համաձայնագիրները իրենց գործը լաւ ձեւով կը կատարեն ապագայ սերունդները պաշտպանելու համար, կ'ըսեն մասնագետները:

Բրիտանիոյ Լեթրիոն համալսարանի ծիցարանագետ Տոնի Տուպրով քննարկելի կորիզային գեղքերու մեծաշաղկապ փորձարկումներու վայրից շրջակայ գօտիին մէջ բնակող մարդիկը, որոնք 1949էն 1956 կորիզային շողարձակումներու ենթակալ եղած են կորիզային 4 ոււմբերու պայթուցիկ պատճառով: Տուպրով աշխատած է բրիտանացի, Ֆիլիպինացի եւ ղազախ խմբակներու հետ՝ քննելով շրջանի մէջ 3 սերունդներու վրայ տարածուող աճածներու արիւնը: Մասնագետները գտած են, որ մեծ հայրերն ու մեծ մայրերը, որոնք ծնած են 1949էն առաջ, ծիրանային ալլալներումի բարձր համեմատութիւններ ունեցած են: Յաջորդ սերունդը, որ նուազ ենթակալ եղած է շողարձակումներու, շուրջ 50 առ հարիւր նուազ ալլալներում ունեցած է եւ շատ աւելի նուազ քրոնոմերու պարագային, ինչ որ յուսադրիչ է գիտնականներուն մար: Կ'ըսէ

վրայ տեղ ունենալու իրաւունքով: Կարգ մը աղբիւրներու համաձայն, այդ քաղաքներուն մէջ կենսաբազմազան այսօր տեղափոխուած են սարբեր չէ Ռուսիոյ մնացեալ մասերէն, մինչդեռ խորհրդային գինարշաւի գազաթնակէտի օրբերուն, անոնք ողողուած էին առանձնաշնորհումներով, որոնք մոռցուեցան խորհրդային Միութեան քայքայումէն ետք: Ռուսիոյ Գիտութիւններու Ակադեմիային կապուած ընկերաբան վալենթին Թիխոնով ճշարտարկած է կորիզային 5 քաղաքներու մասին վիճակագրությունը մը, որ ցույց կու տայ, թէ անոնց պաշտօնեաներուն 62 առ հարիւրը ամսական նուազ քան 50 տուր կը գանձէ: Ոչ պաշտօնական թիւերուն համաձայն, կորիզային մարդէ բարձրաստիճան պաշտօնեաներու ամսականները 100էն 300 տուր են: Մասնագետները համաձայն, այդ քաղաքներուն կեանք կրնան տալ անհասկանալի նախաձեռնութիւնները եւ օտարները ուումբերը: Սակայն օտարներու համար հետաքրքրական շատ բան չկայ, այդ փակ քաղաքներին որեւէ մէջ այնքա՛նք տարածուած են կորիզային օտարները: Սակայն օտարներու համար հետաքրքրական շատ բան չկայ, այդ փակ քաղաքներին որեւէ մէջ այնքա՛նք տարածուած են կորիզային օտարները:

ԽՈՐՀՐԳԱՅԻՆ ԿՈՐԻՉԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔՆԵՐ ԳՈՒՆ ԿԸ ՔԱՆԱՆ ՄՂՁԱՄԱՆՁՆԵՐՈՒ

Ռուսիոյ կորիզային քաղաքները անցեալին զինուորական հետազոտություններու կարելու կեղծումներ եղած են՝ պահուած խորհրդային Միութեան մուկ անկիւններուն մէջ, հեռու՝ արտաքին աշխարհի աչքերէն եւ ճամբաներու ուղղութիւնէն ցոյց տուող սովորական քարտէսներէն: Սակայն այսօր անոնց ցած ամսականներով մասնագետները կորիզային փախուստներու, գողութիւններու եւ ահաբեկչութեան առնչուող արեւմտեան մտավորութիւններ կը պատճառեն: Չէնքերու համար օգտագործելի իւրանիոսով լեցուն պայուսակներու մասին պատմությունները աւելի յաճախ երեւակայութեան արդիւնք են, քան իրականութեան, կ'ըսեն մասնագետները: Սակայն ԱՖղանիստանի մէջ ամերիկեան բանակին արշաւը հաւաքական քանդուածի զենքերու եւ զաննաք օգտագործելու համար անհրաժեշտ ուղղորդներու պահանջին թափ տուած է:

Անցեալ տարեկներին պաշտպանութեան մարզի պատասխանատու Ալեքսանտր Փիլքայնէ յայտնեց, որ մեծագոյն հարցերէն մէկը ուղղորդութիւնները մէկ կը լինէին, որ բազմաթիվ գիտնականներ հետաքրքրեցին: «Բարեբախտաբար գիտնք, որ անոնք իսրայէլ եւ Արեւմուտք մեկնած են, սակայն թէն ընդհանուր կացութիւնը այս

ները դիմազրաւելու: Անոր նպատակն է քաղաքներ շուրջ տասնեակ մը կորիզային քաղաքներու քաղաքային կեանքի վերածումը՝ անհասկանալի երկրումներու եւ բարձրաճանձան ճամբով: Երեք քաղաքներու մէջ այդ նախաձեռնություններ միջոցով բացուած են առեւտրական եւ համակարգչային կեղծումներ եւ ֆինանսաւորուած են ասպարէզներու փոփոխություններ կապուած մարզումները: Սակայն ամերիկեան կառավարութեան կողմէ նախաձեռնություններ յատկացուած գումարը չափազանց նուազած է, 2002ին շուրջ 6 միլիոն տուրի ինչեւից՝ առաւելագոյն 30 միլիոն տուրի է:

ՓԱԿ ՔԱՂԱՔՆԵՐ

Խորհրդային իշխանութեան օրբերուն ապահովական մտահոգություններով փակ քաղաքները քարտէսներէն դուրս ձգուած են, գաւնոնք պահելով մօտակայ քաղաքներու նամականուագներու անուններուն տակ՝ Չեխիայիցը-70, Թոմսը-7: Փոխարէնը անոնց բնակիչները համեմատաբար ճոխ կեանք ապրած են: Ռուսիոյ մէջէն հեռուը շրջաններուն մէջ պահուած այդ փակ քաղաքները ո՛չ միայն Ռուսիոյ կորիզային զենքերու ճարտարապետութիւնի սերտը կը կազմէին, այլ նաեւ՝ անոր թիմիա-

ԴԻՒՐԻՆ Է «ԱՂՏՈՏ ՌՈՒՄԲԵՐ» ՇԻՆԵԼ, Կ'ԸՍԵՆ ՄԱՄՆԱԳԻՏՆԵՐ

Ամերիկեան իշխանութիւնները Յունիսին յայտնեցին, որ ձեռքբերուած են «Քալիտա» մէկ անդամը, որ կը ծրագրէր «աղտոտ ուումբ» մը պատրաստել: Մասնագետներ կ'ըսեն, որ շողաժարակ «աղտոտ ուումբ մը» հաւանաբար աւելի ա՛հ ու սարսափ պիտի ստեղծէ, քան քանդում, սակայն անոր տնտեսական հետեւանքները կրնան շատ մեծ լլլալ:

Անոնք կը յայտնեն նաեւ, որ «աղտոտ ուումբերու» կառուցումը դիւրին է: Անոնք կը շինուին աւանդական պայթուցիկ նիւթ մը փաթեթակալ շողաժարակ նիւթի մը: Երբ պայթիւն, անոնք վտանգաւոր մասնիկներ կրնան տարածել մթնոլորտին մէջ: Նման ուումբեր քաղաքներ քանդող պայթիւններ չեն ստեղծեր, սակայն թուրաւոր թափօններ կը տարածեն բաւական ընդարձակ գօտի մը մէջ: Գիտնականներու համաձայն, նոյնիսկ պայթումին մօտ գտնուող մարդիկ շողարձակման վտանգաւոր «տոգ»ներ չեն ստանար: Ուաշինգթոնի մէջ գտնուող Ռազմավարական եւ Միջազգային Ուսումնասիրություններու կեղծումը հետազոտած է «աղտոտ» շատ մեծ ուումբի մը պայթումին հաւանական ազդեցությունները: Անիկա գտած է, որ 1815 քլ. կշռող ուումբ մը, որ Ուաշինգթոնի կեղծումը կանգնած օբոպիւսի մը մէջ կը պայթի, կրնայ պայթումին պատճառով հազարաւոր մարդիկ սպաննել, սակայն անիկա միայն փոքր շրջան մը կը վարակէ, ինչ որ կը նշանակէ, թէ մարդիկ պէտք է հեռացուին հոնկէ:

Ասիկա կրնայ ամիսներով անդամալուծել կառավարական եւ առեւտրական աշխատանքները: «Շողարձակման վախը բնականաբար հեռու պիտի պահէ բնակիչ, զօրացողիկ, առեւտուր», կ'ըսէ կեղծումին կողմէ պատրաստուած տեղեկագիրը: Ամէն ինչ կախալ է ոււմբին տեսակէն եւ անոր պարունակած շողաժարակ նիւթէն, ինչպէս նաեւ՝ օդի պայմաններէն, կ'ըսեն մասնագետները: Կարգ մը նիւթեր աւելի մեծ հաւանականութիւն ունին քաղցկեղ պատճառներու, քան այլ նիւթեր, իսկ կարգ մը նիւթեր աւելի երկար կը մնան բնութեան մէջ: Յամենայնդէպս, մասնագետները «աղտոտ» մեծ ոււմբերու պայթումը անհաւանական կը նկատեն, որովհետեւ շողարձակ նիւթերու ձեռք բերումը դիւրին չէ: Իսկական հարցերը, ըստ մասնագետներուն, ա՛հ ու սարսափն ու պայթումէն ետք մաքրութիւնն են: Անցեալ տարի «Մթնոլորտ 90» պարունակող նետուած սարքեր գտնուեցան Վրաստանի մէջ: Զանոնք գտնող մարդիկը արագօրէն շողարձակման հիւանդութիւն դիմազրաւեցին:

Այն մտավախութեան պատճառով, որ սարքերը կրնան «աղտոտ ոււմբերու» կառուցման համար գործածուելի, վիեննայի մէջ գտնուող կորիզային Ոււսնիլթի Միջազգային Գործակալութիւնը խմբակներ ղրկեց շրջան՝ նման այլ սարքեր փնտնելու համար: Նման մտավախութիւնները Մ. Նահանգներն ու Ռուսիան մղած են, որ Մայիսին համաձայնությունը մը գոյացնեն նման նիւթերու ապահովությունը ամբողջութիւն համար:

Հարվորտ համալսարանին մասնագետները կողմէ վերջերս հրատարակուած տեղեկագիր մը գտած է, թէ Ռուսիոյ ոււմբերու կառուցման յատուկ նիւթերուն միայն շուրջ 40 առ հարիւրը եւ հարստացած իւրանիումի պահեստներուն նուազ քան մէկ եօթներորդը ապահով են: Մ. Նահանգներ նոյնպէս մեծ քանակութեամբ նիւթեր ունին՝ հաւանական յարձակողներու ախորժակները սրելու համար: Կորիզային մարզի օրէնքներու պատասխանատու յանձնարարները Մայիսին խտրականաճ է, որ երկրի տարածքին շողաժարակ նիւթ պարունակող շուրջ 835 սարքեր անհետացած են անցնող 5 տարիներուն: Մարտին կորիզային Ոււսնիլթի Միջազգային Գործակալութիւնը յայտարարեց ծրագիրներ՝ աշխարհի տարածքին կորիզային հաւանականութեան ղեկավար պատմություններուն թափ տալու համար: Միջոցառումներուն նպատակն է օժանդակել պետություններուն, որ գնահատումը կատարեն եւ «արմատախիլ ընեն» կորիզային ահաբեկություններ հանդէպ իրենց խոցելութիւնը:

Բրիտանիոյ պաշտպանութեան նախարարութիւնը Ապրիլին հրատարակեց կորիզային ուումբ մը շինելու համար քայլ առ քայլ թիւրախոսութիւն: Անիկա հրատարակեց տեղեկություններ, ուր կը նկարագրուին միջոցներ, զորս կարելի է գործածել նման ոււմբ մը երկրին մէջ մաքսանենդու համար: Հանգստեան կոչումը ճարտարագէտ Պրայնը Պըր-նէլ, որ բրիտանական կորիզային զենքերու ծրագրին մէջ աշխատած է, օրին «Տէլիլի թիւրախոսութիւն» թերթին յայտնեց, որ հրատարակուած տեղեկությունները բաւարար են ահաբեկիչի մը առիթ տալու, որ առանց ղօտարուութեան կորիզային ուումբ մը պատրաստէ:

Ըստ թերթին, հրատարակուած տեղեկությունները կը վերաբերին «Պուլ Տանուպի կառուցման»: Անիկա բրիտանական կորիզային առաջին ոււումբն է, որ կառուցուած է 1940ական թուականներու վերջերուն եւ 1950ական թուականներու սկիզբներուն: Օրին ընդամազը Պահպանողական կուսակցութեան մէկ բանբերը յայտնած է, որ վաւերացութիւնը «ահաբեկիչներուն հրամցուած ահաբեկութիւնն էր»:

ՉԵՌՆՈՊԻԸ ՊԱՏՃԱՌՈՒ
ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ ԵՐԵՄԱՆԵՐՈՒ
ՄԱՀԵՐՈՒ ԹԻՒՆ ԲԱՐՁՐԱՅՄԱՆ
Բրիտանացի գիտնականներ Յունիսին յայտնեցին, որ 1986ի Ձեռնոպիլի աղետից պատճառած մահերն ու հիւանդութիւնները կրնան Ուրբանիայէն, Ռուսիայէն եւ Պիլիոնուսիայէն անդին հասած լլլալ: Գիտնականները կ'ըսեն, որ աշխարհի քաղաքային կորիզային ամեկէն ծանրակշիւ արկածից պատճառով տեղեկուած շողաժարակ ամպը, որ Եւրոպայի վերեւ հասած էր, կրնայ Անգլիոյ եւ Կալիֆոռնիայէն, արկածից յաջորդող 3 տարիներուն երեքներեւ մահերու եւ ի ծնէ անբնական երեւոյթներու համեմատութիւնները աւելցուցած լլլալ: Հետազոտող Զոն Ըրքհարթ գտած է, որ այդ երեք տարիներուն բնականէն աւելուած 200 երեխայ աւելի մահացած է եւ յաւելել 600 անբնական պարագայ արձանագրուած է: Մինչ այդ, ՄԱԿի բարեփոխական հարցերու փոխ ընդհանուր քարտուղար Քեյթ 02իմ Ապրիլից զգուշացուց, որ Ձեռնոպիլի տակաւին միջազգային օժանդակութեան կարիքը ունի, սակայն սակից «մոռցուած» տագնապ մը՝ դառնալու վտանգը կը դիմագրաւէ: 26 Ապրիլ 1986ին Ձեռնոպիլի կորիզային կայանից հեռոցներէն մեկը պայթած էր շողաժարակ մահացու ամպ մը արձակելով: ՄԱԿի պաշտօնատարներ կ'ըսեն, թէ 50 միլիոնէ 80 միլիոն տուր անհրաժեշտ պիտի լլլայ շրջանից ապագայ կարիքները հոգալու համար: Ձեռնոպիլի յատկացուած օժանդակութիւններուն մեծ մասը գործածուած է դեղերու, հիւանդացոցային հոգատարութեան եւ ուսեստեղէնի համար՝ անոնց, որոնք բուճարուած են շողաժարակ ամպով: Սակայն 02իմ կ'ըսէ, որ ապագայ օժանդակութիւնները պէտք է կեդրոնացան շրջանից մէջ աւելի երկարատեւ տնտեսական, ընկերային եւ կենսոլորտային հարցերու վրայ:

«ԱՁԳԱԿ»-Ի
ՀԵՌԱՁԱՅԻ ԹԻՒՆԵՐԸ
«ԱՁԳԱԿ»-ի հետ կապուելու համար հետեւեալ
հեռուէսայլ թիւերուն՝ -258526, 260115 եւ 241274:

ՍԱԿԱՐԱՆ

Table with exchange rates for various currencies and goods, including US Dollar, Euro, and local products.

Table with exchange rates for gold and silver, and other financial data.

«ԱՁԳԱԿ»-Ի ՄԵՁ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ
Բոլոր անոցը, որոնք կը փափաքին «Ազգակ»-ի մեջ...

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 5208 Պատրաստեց՝ Տ.Ս. ԱՐԱՋԱՐԵԱՆ

11x11 grid for a crossword puzzle.

- 1. Ժագ Յակոբյանի բանաստեղծական երկերին:
2. Բներգ - Միրզ:
3. Յանձնել - Ռամկո-րեն՝ այո՝ - Պահգի ապուր:

11x11 grid for a crossword puzzle.

ONE SECOND IS ENOUGH...

Advertisement for AFHIL watches, featuring an image of a watch and text in Armenian.

«ԱՁԳԱԿ»-Ի ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄՐՅԱՆՔ

«Ինքընդունու Վերլուծ Ռիպորտ» օրաթերթին արուեստի բաժնի խմբագիր Եմ: Կը կրեմ հայու աճուն և մականուն: «Ազգակ» օրաթերթին մեջ թարգմանաբար լոյս կը տեսնեն ընդհանրապես այն յօդուածներս, որոնց մեջ որոշ ակնարկութիւններ կան հայկական մշակոյթին: Ո՞վ եմ ես: (2 ցիշ)

ՏԻՆՆԻ ԿՐԱԵՆ ԱՍՏՂԵՐԸ

ՏԻՆՆԻ (21 Մարտին 20 Ապրիլ)
Օգնեցէր դուք ձեզի, որպէսզի կարենաք դիմագրաւել ձեր շուրջը ստեղծուած լարուած ու ճնշիչ կացութիւնը: Օրը կը պահանջէ համբերտար կեդրոնացում, որպէսզի լաւ կատարէք ձեր պարտականութիւնները:

ՕՐԱՏԵՏՐ

ՓԱՌԱՍՕՆ / ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԵՍ / ԶԲՕՍԱՇՐՋՈՒԹԻՒՆ
ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՀԵՌԱՏԵՍԻԼԻ ԱՆՁՆԱԴՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՐԳԻԾԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ ԸՆԴՄԵՁԵՆ

Լիբանանեան հեռատեսիլի կայաններու եւ օրաթերթերու մէջ փնտրուած անկիւն է երգիծանկարիչին սիւնակը, ուր սկսնակ եւ վարպետ երգիծանկարիչներ սրամտութեան եւ խայտոցի մէջ թաթխուած իրենց մատիտով կրենկայացնեն ընդհանրապէս քաղաքական առօրեան եւ ընկերային երեւոյթներ: Իսկ լիբանանցիներուն մտմեծ հետաքրքրուինքն ժողովրդական ուրիշն վայելող հանրածանօթ դէմքեր, արուեստագէտներ եւ հեռատեսիլի խօսնակներ աներկայացնող երգիծանկարներ:

Table with TV and radio program schedules, including times and channel names.

Մ Ա Ր Զ Ա Կ ԱՆ

ԱՇԽԱՐՀ

ԵՍ ՊԱՏՐԱՍ ԵՄ...

Կ'ԸՍԵ ԶԻՏԱՆ

Ռեալ Մատրիոսի ֆրանսացի միջազգային մարզիկ Ջինեթին Չիտան անցյալ շաբաթ յայտարարեց, թե պատրաստ է իր ամսականի մեկ մասին հրաժարելու, եթե ակումբին պատասխանատուները այդ մեկը անհրաժեշտ կը նկատեն:

Անոր այդ կատարած յայտարարութենէն 2 շաբաթ առաջ Ռոնալդո, Քրիստիան Վիելիի եւ Ալվարո Ռեքոպանան քալ մը առած էին նիւթապէս օձանդակելու համար իրենց ակումբին՝ Ինթեր Միլանի:

Չիտան, որ աշխարհի ամենէն ուղի մարզիկն է եւ Սպանիոյ մէջ իր խմբակիցներուն՝ Լուիս Ֆիլիպի եւ Ռոնալ Կոնկալեսի կողքին ամենէն աւելի շատ գումար գանձող մարզիկն է, ըսաւ. «Տակաւին այս նիւթին շուրջ չիորհրդակցեցայ խումբին պատասխանատուներուն հետ, սակայն որեւէ ժամանակ պատրաստ եմ նման քայլի մը ընդառաջելու, եթե այդ մէկը պիտի նպաստէ խումբին յառաջդիմութեան: Վերջին շրջանին ֆուրբոլի աշխարհը դրամի շուրջով ծածկուեցաւ, սակայն հիմա ամէն ինչ փոխուած է եւ բոլոր խումբերն ալ տնտեսական հարցեր կը դիմագրաւեն: Կը կարծեմ, թէ ժամանակը հասած է, որ այլեւս մոռնանք դրամը եւ մտածենք աւելի լաւ ֆուրբոլ խաղալու մասին»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈՒԼԻ ԱՍՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ

11ՐԴ ԵՒ ԵՐԹԻ ՎԵՐՋԻՆ ԸԱՆՔՐՈՒԱՆԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՐԴԻԻՆԵՆԵՐԸ

Անցեալ շաբաթվերջին տեղի ունեցան Հայաստանի ֆուրբոլի ախորեանութեան 11րդ եւ երթի վերջին հանգրուանի մրցումները, որոնց ընթացքին «Սպարտակ» Երեւանի ղեկավարութեան 3-2 արդիւնքով պարտութեան մատնեց «Տինամո-2000» Երեւանը: Յաղթական կազմին կոլէրը նշանակեցին Նպարեան (65րդ), Մելքոնեան (73րդ) եւ Յովհաննիսեան (84րդ), իսկ «Տինամո-2000»-ի կոլէրը՝ Արթուր Արամեան:

Իր կարգին «Բանանց» Երեւան 2-1 արդիւնքով դժուարութեամբ պարտութեան մատնեց «Արարատ» Երեւանը: Յաղթական կազմին կոլէրը նշանակեցին Նպարեան (12րդ), Ենայեան (88րդ), իսկ Սաֆարեան՝ «Երեւան» Արարատի կոլը (65րդ):

«Շիրակ» Գիւմրի 3-0 արդիւնքով հանգիստ յաղթանակ մը արձանագրեց, պարտութեան մատնելով «Լեռնագործ» Կապանը: Յաղթական կազմին երէք անպատասխան կոլէրը նշանակեցին Քիչաբունեան (19րդ) եւ Դարբեան (43րդ եւ 50րդ):

Վերջապէս, «Միքա» Աշտարակ 4-1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց «Լոռի» Վանաձորը, մինչ 11րդ հանգրուանի մրցումներուն մեծագոյն յաղթականը եղաւ «Չուարթնոց» Երեւան, որ 5-0 արդիւնքով ծանր պարտութեան մատնեց «Կոտայք» Արմավիրը: Յաղթական կազմին հինգ անպատասխան կոլէրը նշանակեցին Նպարեան (8րդ), Լորեան (32րդ եւ 90րդ), Ասանէսեան (75րդ) եւ Ղասաբոյլեան (80րդ):

ՅԵԾԵԼԱՐՇԱՒ

ՌՈՒՄՍԱՍ ԿՐՆԱՅ ԴՈՒՐՍ ԴՐՈՒԻՆ ԻՐ ԽՈՒՄԲԻՆ ԵՒ ՇՐՋԱՎԱԶԲԷՆ

Ֆրանսայի ոստիկանութիւնը երէկ յայտնեց, թէ երէկ ձերբակալուած է լիթվանացի հեծելաձուլուր Ռեմոնտաս Ռոմսասի կինը՝ Էտիթան, երբ մաքսատան ոստիկանները անոր ինքնաշարժին մէջ թմրեցուցիչ գտած են:

Ֆրանսայի հեծելաբշուի շրջավայրին աւարտէն անմիջապէս ետք, Ֆրանսայի ոստիկանութիւնը ներխուժած էր Լամիփրե Տայքի նի Փարիզի մէջ իջեւանած պանդոկը, յաւելեալ փաստեր ձեռք ձգելու նպատակով, սակայն բոլոր հեծելաձուլուրներն ալ հետաքստեցին հոնկէ՝ ուղղուելով դէպի Իտալիա: Հոն մնացած էր միայն խումբին մամլոյ գրասենեակին պատասխանատու Է. Ռոմսասը: Սակայն Կարիէլ Սոլա, որ հարցաքննութեան մը ետք պատարճեց: Թէեւ ցարդ ոչ մէկ ապացոյց կայ, թէ 30 տարեկան Ռոմսաս, որ Ֆրանսայի շրջավայրը աւարտեց՝ գրաւելով ընդհանուր դասաւորման երրորդ դիրքը, այդ գտնուած թմրեցուցիչին հետ որեւէ առնչութիւն ունի՝ կամ ոչ. անոր խումբին պատասխանատուները յայտնեցին, թէ առայժմ Ռեմոնտասը կախակալուած է մարտական որեւէ տեսակի մրցաշարքերու իր մասնակցութիւնը բերելէ, բայց աւելցուց ըսելով,

Ռեմոնտաս Ռոմսաս

մրցանիշին հաւասարիլ, եթէ յառաջիկայ տարի յաջողութեամբ հինգերորդ անգամ ըլլալով տիրանալ տիտղոսին. բան մը, որ նախապէս իրագործած էր սպանացի 1991էն 1995ին, նոյն այս շրջավայրին ընթացքին: Արմաթրոնկ, որ մտադրած է առնուապէս մինչեւ 2004 մնալ հեծելաբշուի աշխարհին մէջ, ոչ միայն մտադրած է հաւասարիլ Ինտուրալին հաստատած մրցանիշին, այլեւ անոր մրցանիշը կտորել, յաջողութեամբ վեցերորդ անգամ ըլլալով տիրանալով այս տիտղոսին:

ՕՍՔԱՐ ԼՈՓԵՂ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲԻՆ ՍԱՐՁԻՉ

Հայաստանի ֆուրբոլի ֆետերատիւնը երէկ յայտնեց, թէ «Փիւնիկ» Երեւանի մարզիչ, արժանթինցի Օսքար Լոփէյ (65 տարեկան) նշանակուեցաւ Հայաստանի ֆուրբոլի ազգային խումբին մարզիչ՝ փոխարինելով «Շիրակի» մարզիչ Անդրանիկ Աղամեանը, որ վերջին երեքուկէս ամիսներուն կը վարէր այդ պաշտօնը: Նշենք սակայն, թէ Աղամեան նշանակուեցաւ Հայաստանի 19 եւ 21 տարեկանէն վարկրտներու ֆուրբոլի ազգային խումբին մարզիչ:

Օսքար Լոփէյի թեկնածութիւնը առաջարկողը եղած էր Հայաստանի ֆուրբոլի ֆետերատիւնի նախագահ Ռուբէն Հայրապետեան, որ այդ պաշտօնին համար նկատի առած էր նաեւ ուրուկոլէյահայ Սերճի Մարգարեանը, որ սակայն նախընտրած էր մնալ Փանաթինայքոսի հետ: Մարգարեանի համար առաջարկուեցաւ տարեկան 200 հազար տոլարի գումար մը, մինչ աւր Աթէնքի ակումբին հետ կը գանձէր 800 հազար տոլար:

Լոփէյի գանձելիք գումարին մասին ոչինչ յայտարարուեցաւ, սակայն ան «Փիւնիկ»ի հետ կը գանձէր վեց հազար տոլար: Իսկ Հայաստանի մարզիչ Աղամեան կը գանձէր՝ հազար տոլար:

Նշենք, թէ շուրջ վեց ամսուան ընթացքին, Լոփէյ երրորդ մարզիչն է, որ կը նշանակուի այդ պաշտօնը ստանձնելու համար: Աղամեանն առաջ խումբին մարզիչն էր Վարուժան Սուքիասեան:

ԱՐՏԻԼԷՍ ՅԱՂԹԱՆԱԿՈՎ ՍԿՍԱԻ ԻՐ ՆՈՐ ՊԱՇՏՕՆԸ

Արժանթինցի միջազգային նախկին մարզիկ Օսվալտո Արտիլէս, որ անցեալ շաբաթ նշանակուեցաւ Ռասինկ Զլայի մարզիչ, փոխարինելով Ռեյնալտո Մերլոն, յաղթանակով սկսաւ իր նոր պաշտօնը, երբ անոր կազմը 3-1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Հուրաբանը, Արժանթինի ֆուրբոլի ախորեանութեան մրցումներուն:

Իր կազմին արձանագրած այս յաղթանակէն ետք Արտիլէս կատարեց հետեւեալ կարճ յայտարարութիւնը. «Այսպիսի սկիզբ մըն է, որ կ'ակընկալելի»:

Անցեալ տարի 35 տարուան սպասումէ մը ետք, Պուէնտո Ալրէսի ամենէն աւելի ժողովրդականութիւն վայելող այս ակումբը յաջողած էր շահիլ Արժանթինի ախորեանութիւնը:

Նոր եղանակին նախօրեակին ազգանշանէն քանի մը օր առաջ սակայն, Մերլո ներկայացուց իր հրաժարականը, պատճառաբանելով, որ ակումբին մաս կազմող հիմնական մարզիկներէն 15ը վերջին վեց ամիսներուն լքած էին խումբը եւ փոխանցուած այլ կազմերու:

ՀԷՍԹԻ ԻՐ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԿԱՐԱԶԳԵՑ ԼԻՎԸՐՓՈՒԼԻ ՀԵՏ

Անցեալ շաբաթվերջին անգլիացի միջազգային յառաջապահ՝ Էմիլ Հէսքի Լիվըրքուլի հետ իր ստորագրած պայմանագրութիւնը երկարաճեց մինչեւ 2005:

24 տարեկան Հէսքի այս որոշումը տուաւ այն պահուն, երբ խումբը կը պատրաստուէր ուղղուելու դէպի Չուրթեքհա, ուր պիտի կատարէ բանակավայր մը, պատրաստուելու համար Անգլիոյ բարձրագոյն դասակարգի 2002-2003 եղանակի ախորեանութեան:

Լիվըրքուլ այսպիսով մէկ շաբթուան ընթացքին երկարաճեցաւ եղաւ 3 մարզիկներու պայմանագրութիւնը: Արդարեւ, չէն միջազգային մարզիկներ Փաթրիք Պերկըր եւ Վլատիմիր Սմիչէր համաձայն գտնուեցան երկարաճեցելու իրենց պայմանագրութիւնը եւ մնալու «Էնֆիլտ»:

Լիվըրքուլի մարզիչը՝ ժերար Հուլիէ այս մէկուն անդրադառնալով ըսաւ. «Վլատիմիր եւ Փաթրիք համաձայն գտնուեցան իրենց պայմանագրութիւնները երկարաճելու, իսկ Հէսքի արդէն իսկ նոր պայմանագրութիւն մը ստորագրեց: Այս երէքը միշտ ալ օտակար դարձած են իրենց խումբին արձանագրած արդիւնքներուն մէջ եւ շատ ուրախ եմ, որ մեր հետ նոր համաձայնութիւն մը ստորագրեցին»:

Հէսքի, որ 1999ին Լայպըր Սթրիէն փոխանցուած էր Լիվըրքուլի, 123 մրցումի ընթացքին, իր կազմին շապիկով ցարդ նշանակած է 39 կոլ:

ՍԻԼՎԱ ՄԻԱՅՈՒ ԱՐՍԵՆԱԼԻ

Արսենայի պատասխանատուները վերջերս յայտարարեցին, թէ իրենց խումբին միացուցին պրայզիցի միջազգային միջնապահ՝ ժիլվերթ Միլիան, որ նախապէս մաս կը կազմէր Աթլետիք Միւնչէթըր: Անոր փոխանցման գումարին մասին ցարդ ոչինչ կը յայտարարուի:

Միլիան, որ ձափոնի եւ Հարաւային Քորէայի մէջ տեղի ունեցած 2002ի Մոնտիայի ղաշտ ներկայացած էր իր խումբին կատարած 7 մրցումներուն ալ, երկար ժամանակ պիտի մնայ Անգլիոյ ախորեանին հետ:

Արսենայի մարզիչ՝ Արսէն Վենկերը ըսաւ. «Շատ ուրախ եմ, որ Միլիան Արսենայի միացաւ: Ան բացառիկ յատկութիւններով օժտուած մարզիկ մըն է: Ան այդ մէկը փաստեց 2002ի Մոնտիայի իր ցուցաբերած սքանչելի խաղարկութեամբ: Կը հաւատամ, որ անոր ներկայութեան խումբը շատ աւելի գորտոր պիտի ըլլայ, նկատի ունենալով, որ Միլիան շատ բարձր մակարդակի միջնապահ մըն է եւ իր ունեցած փորձառութեամբ իր օգտակարութիւնը պիտի ունենայ խումբին, որ աւելի լաւ արդիւնքներ արձանագրէ»:

Իր կարգին Միլիան ըսաւ. «Արսենայի միանալը շատ մեծ ուրախութիւն է ինձի համար: Արսենայի Անգլիոյ ախորեանն է եւ շատ մը միջազգային մարզիկներ ունի: Կը յուսամ, որ շուտով կ'ընտելանամ նոր մթնոլորտին եւ վրաս դրուած յոյսերը կ'արդարացնեն, որովհետեւ շատ խանդավառ եմ եւ անհամբեր՝ կրելու համար Արսենայի շապիկը»:

Շաբաթ օր, Միլիան ուղղուեցաւ Սուտրիա միանալու համար իր խմբակիցներուն եւ անոնց հետ մասնակցելու եղանակի նախօրեակին խումբին կատարելիք փորձերուն:

Ե. ՄԻՈՒԹԻՒՆ – ԹԵՀՐԱՆ ...

Շարունակուած Ա. Էջէն

հարիւր առ հարիւր պիտի չբարեւաւունին, այնքան աւտեն որ առկայ խոչընդոտները չեն վերացուած: «Խոչընդոտներէն մէկն է Իրանի հասարակական քանդակի վէճերուն հարցը. երկրորդ արգելքն է Իրանի կեցուածքը՝ Միջին Արեւելքի տագնապին վերաբերեալ», ըսաւ ան:

Սոյանա նաեւ յայտնեց, որ այս հարցերուն նկատմամբ տարակարծութիւնները լուրջ խոչընդոտ են Եւրոպական Միութիւն – Թեհրան յարաբերութիւններուն բարելաւման դիմաց:

Սոյանա ընդգծեց, որ Եւրոպական Միութիւնը կը փափարի աւելի անդին երթալ տնտեսական յարաբերութիւններէն, եւ թէ Ե. Միութիւնը հետաքրքրուած է Իրանի մարդկային իրաւունքներու մարշլով, միջազգային ահաբեկչութեան դէմ պայքարին մէջ գործակցութեամբ. Իրանի ԱՖՊ-ի անստանի նոր կառավարութեան վարակցութեամբ: «Տնտեսական եւ քաղաքական յարաբերութիւնները կ'ընթանան բացառիկ: Մեր յարաբերութիւնները պիտի չբարեւաւունին, եթէ փոխադարձ տրամադրութիւն չզգանք», աւելցուց ան:

Իրան կը մերժէ ընդունիլ, որ հաւաքական քանդակի վէճը ունի: Անիկա նաեւ կը հերքէ, թէ պաղեստինցիներու վէճը կը հայթայթէ:

(ՌՈՅԹԸՐԶ)

«ՀԱՅՐԵՆԻ ՉԱՄԻՍԲ» ...

Շարունակուած Ա. Էջէն

տով Չաւախբը իւրայայտուկ տարածք մըն է», ըսաւ ան:

Սամուել Կարապետեան նաեւ խօսեցաւ Չաւախբի հայկականութիւնը փաստող հիմքերուն մասին: Ան բացատրեց, թէ Չաւախբի մէջ գտնուող նախաքրիստոնէական եւ քրիստոնէական ժամանակաշրջաններէ մնացած յուշարձանները, կոթողները, տապանաքարերը, խաչքարերը եւ եկեղեցիները իրենց հայկականութեամբ կը փաստեն, թէ Չաւախբը եղած է հայաբնակ: Ան ըսաւ, թէ Չաւախբ հարուստ է վրացական արձանագրութիւններով, սակայն անոնց մէջ գտնուող անունները կը փաստեն, թէ այդ արձանագրութիւնները կատարուած են իրենց լեզուն փոխած հայերու կողմէ:

Սամուել Կարապետեան նաեւ խօսեցաւ ռուս-թրքական պատերազմին եւ Էրզրումէն Չաւախբի հայ ընտանիքներու գաղթին մասին:

Այս տեղի ունեցաւ Չաւախբի պատմական եւ մշակութային ճարտարապետական տարբեր կոթողներու սահիկներու ցուցադրութիւն, որուն ընթացքին Սամուել Կարապետեան իւրաքանչիւր կոթողի մասին տեղեկութիւններ փոխանցեց:

Սահիկներուն ցուցադրութիւնէն ետք տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն:

ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ
Կազմակերպութեամբ՝
Շ. Ս. Ը. Ս.Ի ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԶՐԶԱՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱՆՈՒՄԻՆ

Տեղի կ'ունենայ Կիրակի, 4 Օգոստոս 2002, կէտորուան ժամը 12:00Էն սկսեալ, **Harika Crown ճաշարանին մէջ, Զրլէյաթ:**

NARRA TRADING & GENERAL SERVICES CO. S.A.R.L.
ՆԱՐԱ ԹԻՅՏԻՆԿ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ս.Պ.Ը.
(Սեփականատը՝ Վահէ Մանուշակեան)
ՎԻԵԹՆԱՄԵՆ ԵԹՈՎՊԻԱՅԵՆ ՍՐԻ ԼԱՆՔԱՅԵՆ ԵՒ ՖԻԼԻՓԻՆԵՆ ՍՊԱՍՈՒԿԻՆԵՐՈՒ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ

- Ամիջական յանձնում եւ ապահովագրութիւն:
- Մեր ճանաբանը՝ անկեղծութիւն, ապահովութիւն,
- Մասնաւոր գիներ, վճարման դիւրութիւն եւ երկար տարիներու փորձառութիւն:

Պաուշիկ, City Hospital հիւանդանոցի փողոց, «Ելի» Դրամատան շէնք, 4րդ յարկ: Հեռ. 03/324799, 01/897633 եւ 03/489989

